

Ruimtelijke onderbouwing

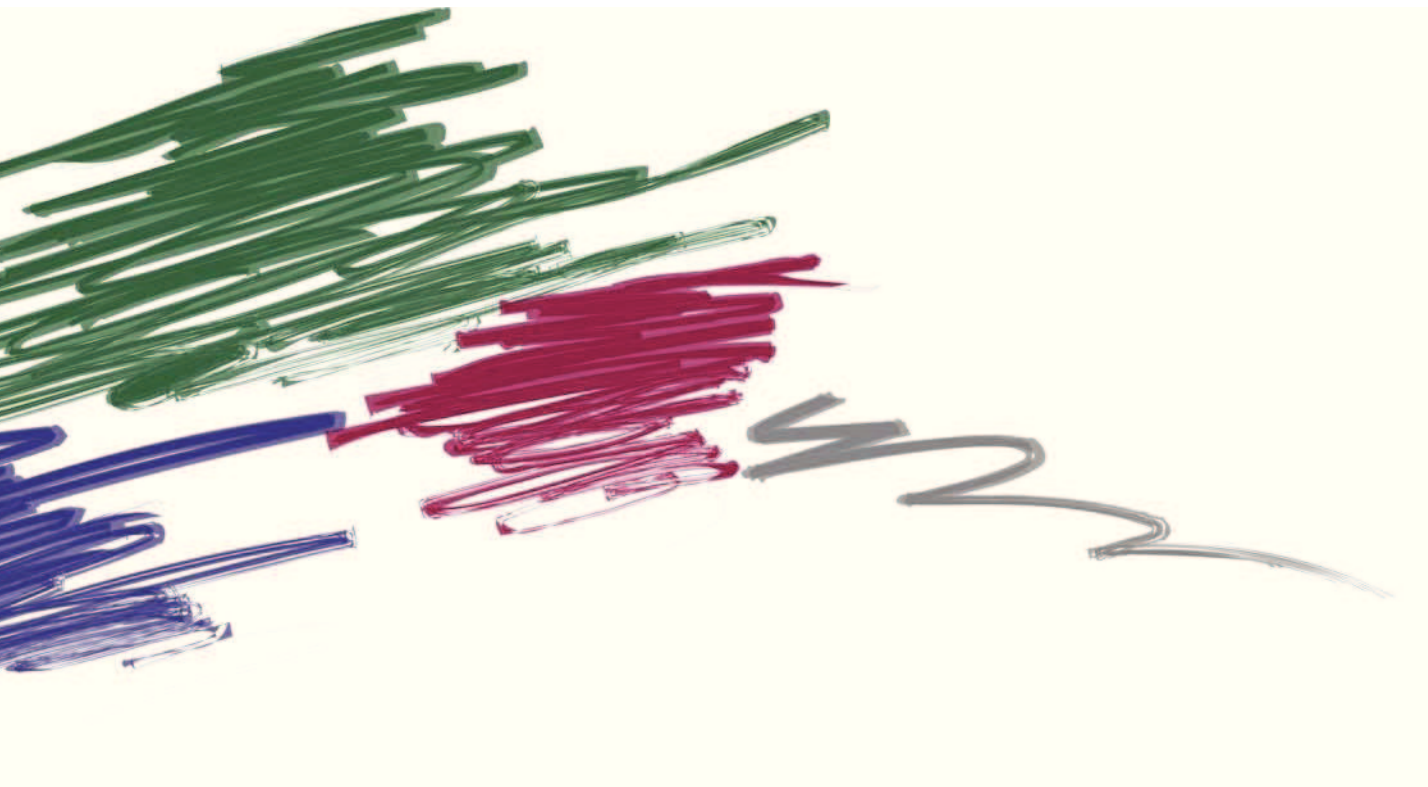
Realisatie zonnepark Heemserpoort

INHOUD

1	INLEIDING	6
1.1	Aanleiding	6
1.2	Ligging en begrenzing plangebied	6
1.3	Huidig planologisch regime	7
1.4	Leeswijzer	8
2	PLANBESCHRIJVING	9
2.1	Inleiding	9
2.2	Beschrijving huidige situatie plangebied	9
2.3	Het zonnepark	10
3	BELEIDSKADERS	15
3.1	Inleiding	15
3.2	Rijksbeleid	15
3.3	Provinciaal beleid: Omgevingsvisie en -verordening	19
3.4	Gemeentelijk beleid	27
3.5	Conclusie	32
4	WAARDENTOETS	33
4.1	Inleiding	33
4.2	Natuurwaarden	33
4.3	Archeologische waarden	36
4.4	Cultuurhistorie	38
4.5	Water	38
4.6	Conclusie	39
5	MILIEUASPECTEN	40
5.1	Inleiding	40
5.2	Bodem	40
5.3	Geluid	40
5.4	Luchtkwaliteit	41
5.5	Externe veiligheid	42
5.6	Bedrijven en milieuzonering	44
5.7	Verkeer en parkeren	45
5.8	Vormvrije m.e.r.-beoordeling	45
5.9	Lichtreflectie	46
5.10	Electromagnetische straling	46
5.11	Conclusie	47
6	RUIMTELIJKE INPASSING ZONNEPARK	48
7	UITVOERBAARHEID	53
7.1	Inleiding	53
7.2	Ruimtelijke uitvoerbaarheid	53

7.3	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	53
7.4	Economische uitvoerbaarheid	54
7.5	Conclusie	54

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

De overheid geeft beleidsruimte

De Nederlandse overheid heeft een grote ambitie op het gebied van duurzaamheid. In het Energieakkoord is afgesproken dat het aandeel hernieuwbare energieopwekking in 2020 14% moet zijn, en in 2023 16%. De provincie Overijssel heeft het doel om in 2023, 20% van haar energie uit duurzame energiebronnen te halen. Ook de gemeente Hardenberg heeft een concrete en haalbare doelstelling voor een aandeel duurzame energie van 14% in 2020 en ambitieuze doelstellingen voor de verdere ontwikkeling van dit aandeel naar 20% in 2023, met een ondergrens van 16% zoals dat ook in het landelijke Energieakkoord is bepaald en 30% in 2030. De gemeente geeft in haar afwegingskader 'Duurzame energie kansen en kader' aan dat zonneparken een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het behalen van de doelstellingen.

Solarfields Nederland B.V. heeft het plan opgevat om een zonnepark (voor een termijn van 25 jaar) te realiseren ter grootte van bruto circa 17 hectare, aan de noordwestkant van de kern Hardenberg, ten noordwesten van het bedrijfsgebied Haardijk II.

Solarfields is een ervaren ontwikkelaar van grondgebonden zonneparken en grootschalige zonnesystemen. Solarfields heeft in de afgelopen 10 jaar meer dan 200 MW aan duurzame projecten gerealiseerd. Solarfields ontwikkelt eigen projecten en biedt ondersteuning bij de realisatie van projecten van anderen. Om de energietransitie te versnellen stimuleert Solarfields, samen met haar partners, de ontwikkeling van zonneparken in Nederland.

Voor de realisatie van het zonnepark wordt een omgevingsvergunning aangevraagd, in afwijking van de bestemmingsplan (op grond van artikel 2.12, eerste lid, sub a, onder 3° Wabo). Deze voorliggende ruimtelijke onderbouwing is onderdeel van de vergunningsaanvraag. Hierin komen alle relevante aspecten vanuit de ruimtelijke ordening voor dit project aan de orde en deze ruimtelijke onderbouwing toont aan dat de ontwikkeling in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening.

1.2 Ligging en begrenzing plangebied

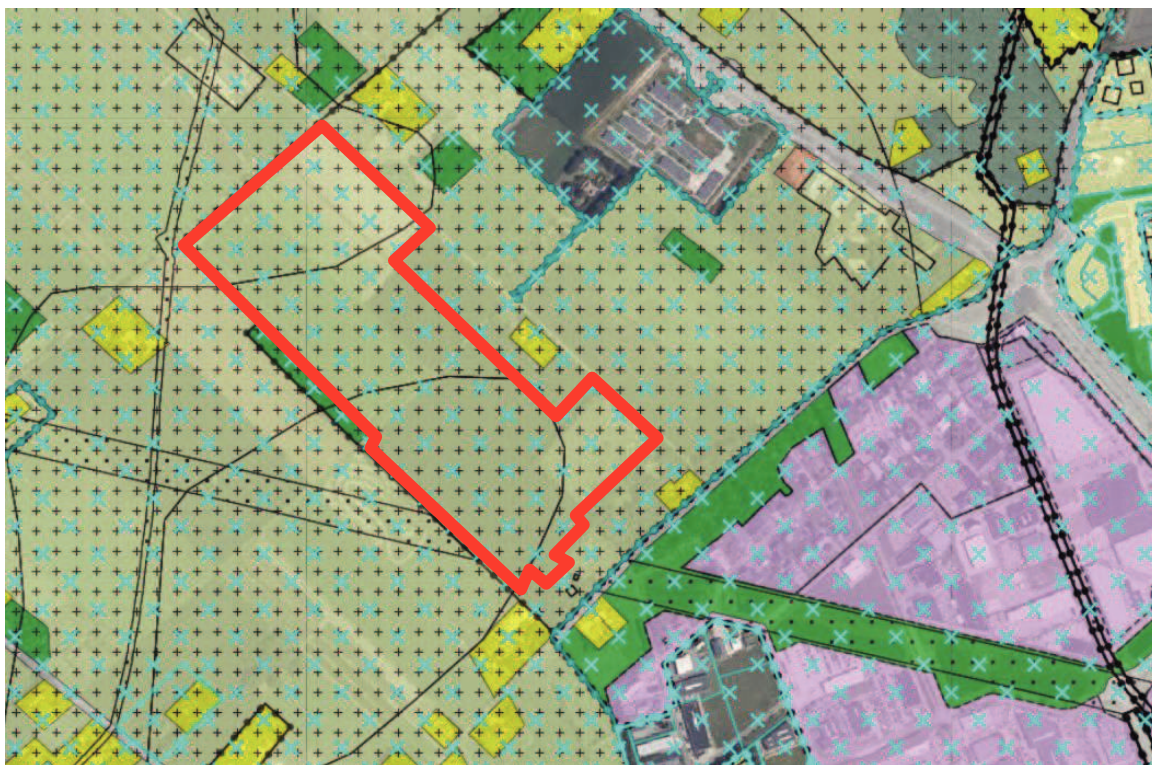
Het plangebied voor het zonnepark ligt aan de noordwestkant van de kern Hardenberg, ten noordwesten van het bedrijfsgebied Haardijk II. Het zonnepark sluit direct aan op het te ontwikkelen bedrijvenpark Heemserpoort. Het plangebied is bruto circa 17 ha groot en momenteel in agrarisch gebruik. In de zuidoostelijke hoek is een woning gesitueerd. Het gebied is omringd door weiland, landbouwgrond, enkele vrijstaande woningen en een kleinschalig agrarisch bedrijf. Deze erven zijn veelal ingepast met stevige houtwallen.

Figuur 1: Ligging en begrenzing plangebied (bron: google earth). Hierbij wordt opgemerkt dat de exacte begrenzing van het plangebied, de plancontour, is weergegeven op www.ruimtelijkeplannen.nl

1.3 Huidig planologisch regime

Het plangebied maakt onderdeel uit van het bestemmingsplan 'Buitengebied Hardenberg', welke is vastgesteld op 2 december 2014 (en bestemmingsplan 'Buitengebied Hardenberg, herziening regels, vastgesteld op 26 september 2016). In het plangebied geldt de enkelbestemming 'Agrarisch met waarden – Besloten heideontginningenlandschap'. Daarnaast geldt voor een deel van de gronden de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 4' en voor een deel van de gronden de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 5'. De voorgenomen realisatie van een zonnepark past niet binnen het huidige planologische regime.

Figuur 2: Weergave plangebied op verbeelding bestemmingsplan 'Buitengebied Hardenberg' Hierbij wordt opgemerkt dat de exacte begrenzing van het plangebied, de plancontour, is weergegeven op www.ruimtelijkeplannen.nl

1.4 Leeswijzer

De ruimtelijke onderbouwing is opgebouwd uit 6 hoofdstukken. In hoofdstuk 2 wordt eerst ingegaan op het voorgenomen plan. In hoofdstuk 3 komt het beleidskader aan bod. In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van het van toepassing zijnde rijksbeleid, provinciaal beleid en gemeentelijk beleid. Het voorgenomen plan wordt daarbij getoetst aan dit beleid. Hoofdstuk 4 bevat een waardentoets. Hieruit blijkt welke waarden er in het plangebied aanwezig zijn en of deze worden aangetast door de ontwikkeling. In hoofdstuk 5 komen de relevante milieuaspecten aan bod. Hoofdstuk 6 beschrijft de landschappelijke inpassing, en in hoofdstuk 7 wordt tot slot ingegaan op de ruimtelijke, maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid

2

2 PLANBESCHRIJVING

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de huidige situatie weergegeven en wordt de voorgenomen ontwikkeling beschreven.

2.2 Beschrijving huidige situatie plangebied

2.2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied voor het zonnepark ligt aan de noordwestkant van de kern Hardenberg, ten noordwesten van het bedrijvengebied Haardijk II. Het zonnepark sluit direct aan op het te ontwikkelen bedrijvenpark Heemserpoort. Het plangebied is bruto circa 17 hectare groot en momenteel in agrarisch gebruik. Het gebied is omringd door weiland, landbouwgrond, enkele vrijstaande woningen en een kleinschalig agrarisch bedrijf. Deze erven zijn veelal ingepast met stevige houtwallen. Figuur 3 bevat foto's van de randen van het plangebied.

Noordrand

Oostrand

Zuidrand

Westrand

Figuur 3: Foto's van randen plangebied (woningen liggen buiten het plangebied)

Figuur 4 bevat foto's die kenmerken van de ruimtelijke en landschappelijke situatie in en om het plangebied weergeven.

Figuur 4: Foto's die kenmerken van de ruimtelijke en landschappelijke situatie in en om het plangebied weergeven

2.3 Het zonnepark

In deze paragraaf wordt het plan voor het zonnepark uiteengezet. Ten behoeve van het plan is ook een inrichtingsplan opgesteld. Deze is separaat bijgevoegd.

2.3.1 Initiatief voor een zonnepark

Solarfields Nederland B.V. heeft, in samenwerking met de grondeigenaar, het plan opgevat om een zonnepark (voor een termijn van 25 jaar) te realiseren, aan de noordwestkant van de kern Hardenberg, ten noordwesten van het bedrijvengebied Haardijk II. Het plangebied is bruto circa 17 hectare groot (inclusief o.a. landschappelijke inpassing). Het zonnepark zal netto circa 12 hectare groot zijn. In het zonnepark wordt duurzame elektriciteit opgewekt. Het realiseren van zonneparken is noodzakelijk om de overheidsdoelstellingen te behalen. Het alleen toestaan van zonnepanelen op daken is niet voldoende. Er zijn diverse redenen waarom daken niet geschikt zijn. Ook zijn er nog vele ogenschijnlijk geschikte daken die uiteindelijk toch niet geschikt blijken te zijn. Dit zijn bijvoorbeeld esthetische bezwaren, de aanwezigheid van rieten daken, constructie technische bezwaren, te klein dakoppervlak en hinderlijke schaduw.

2.3.2 De locatiekeuze

Een zonnepark van een vergelijkbare omvang is niet te realiseren op gronden binnen de kernen van de gemeente Hardenberg. Over het algemeen is er reeds bebouwing aanwezig, of is de betreffende grond bestemd voor andere functies die niet te combineren zijn met een zonnepark.

Het voorliggende plangebied ligt direct aan stedelijk gebied, is in de 'Structuurvisie Bedrijvenpark Heemserpoort' (vastgesteld op 16 februari 2010) aangewezen als toekomstig bedrijventerrein, past goed binnen de landschappelijke context en het is essentieel dat hier aangesloten kan worden op het elektriciteitsnet binnen een acceptabele afstand.

Het zonnepark is hier goed landschappelijk inpasbaar. Direct rond het plangebied liggen relatief weinig woningen, en vanuit de woningen is er momenteel relatief weinig zicht op het plangebied. De erven zijn grotendeels landschappelijk ingepast met stevige groenstructuren.

2.3.3 Technische gegevens zonnepark

Het plangebied voor de ontwikkeling van het zonnepark is netto circa 12 hectare groot. Ondanks dat het zonnepark zo efficiënt mogelijk wordt ingericht, wordt niet het gehele oppervlak benut. Zo wordt er ruimte gereserveerd voor landschappelijke inpassing en natuurlijke inrichting en komen er paden.

Het te realiseren zonnepark zal circa 14 MWp aan opgewekt vermogen bedragen. Dit is voldoende voor ongeveer 4000 Nederlandse huishoudens. De panelen (inclusief constructie) zullen zuid worden georiënteerd en de stellages worden maximaal 2,30 meter hoog. Onder de panelen worden inverters / AC combiners) gehangen. De afstand tussen de panelen (de rijen) bedraagt circa 1,75 meter. De transformatorstations zijn maximaal 4 meter hoog. Er worden twee substations gerealiseerd met een maximale hoogte van 3,60 meter. Er worden twee containers voor reserveonderdelen op het terrein neergezet, welke maximaal 2,6 meter hoog zijn, en welke een lengte hebben van maximaal 12,2 meter. Om het zonnepark komt een hekwerk van gaas (met stalen poort) van maximaal 2,15 meter. Figuur 5 geeft de technische tekeningen van het zonnepark weer.

2.3.4 Landschappelijke inpassing zonnepark

Het zonnepark wordt landschappelijk ingepast. Hiertoe is een inrichtingsplan opgesteld, welke separaat is bijgevoegd. Hoofdstuk 6 van deze ruimtelijke onderbouwing bevat tevens een beschrijving van het inrichtingsplan.

2.3.5 Ontsluiting & parkeren

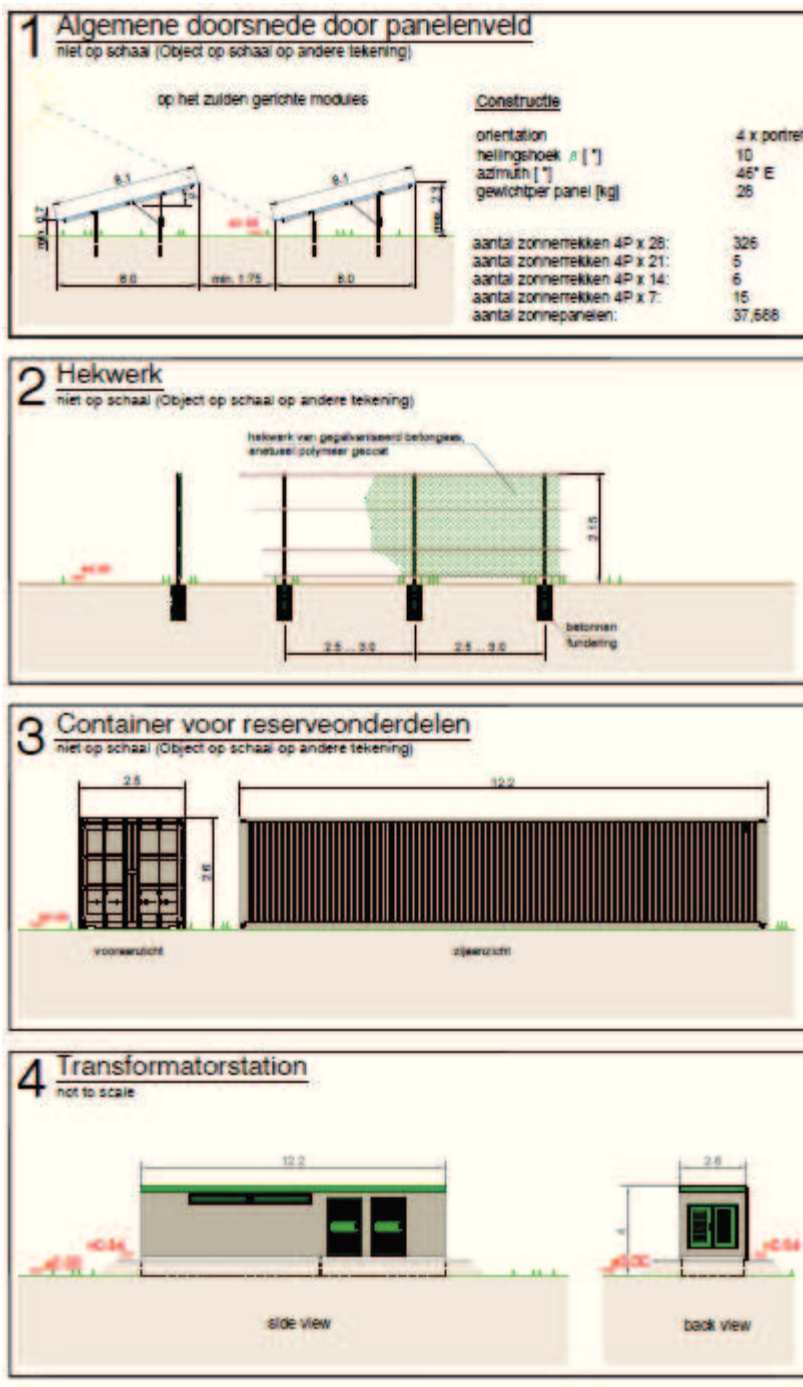
De realisatie van een zonnepark heeft geen grote gevolgen voor het verkeer en parkeren. Het zonnepark moet voornamelijk in de aanlegfase en in de ontmantelingsfase bereikt worden, en daarnaast alleen op heel beperkte schaal ten behoeve van het beheer. Het zonnepark wordt niet openbaar toegankelijk.

Het zonnepark kan op een veilige manier (zonder overlast voor omwonenden) worden ontsloten, via twee ontsluitingen aan de Polendwarsweg. Binnen het plangebied, buiten het zicht, wordt ruimte gecreëerd voor het parkeren van enkele voertuigen (ten behoeve van het beheer).

Hekwerk	Transformatorstation
Net. Projectgebied - 3m tot hek	Opslagcontainer
Projectgebied (contactueel)	Zonnerek 4 x Portrait
Hoofdkabelgeul	Substation
Onderhoudsweg	
Onderhoudsweg - Bestaand	
Waterweg	
Toegangshek	
OHL-vrije zone	

Voorafgaand aan werkzaamheden, dient de locatie van overheadleidingen, aangebrachte kabels, gas- en waterleidingen ter plaatse te worden gecontroleerd. Tevens dienen ook de eigenaars van de bestaande infrastructuur te worden ingelicht voorafgaand aan uitvoering van grondwerkzaamheden.

Figuur 5: Technische tekeningen

2.3.6 Bouw

De start van de bouw is afhankelijk van de vergunningen. Het leggen van de panelen en plaatsen van de omvormers zal enkele maanden in beslag nemen. Om het park aan te sluiten op net zullen de nodige aanpassingen moeten worden gedaan, deze werkzaamheden kunnen 0,5 á 1 jaar in beslag nemen.

2.3.7 Operationeel

Zodra het zonnepark gerealiseerd is zal het beheerd gaan worden. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het onderhoud van de systemen, maar ook het monitoren van het zonnepark en diverse administratieve werkzaamheden.

2.3.8 Looptijd

De looptijd van het zonnepark betreft 25 jaar. Hierna wordt het zonnepark ontmanteld.

2.3.9 Participatie

Procesmatig en financieel biedt Solarfields Nederland B.V. mogelijkheden voor participatie. Procesmatig worden o.a. informatieavonden georganiseerd en keukentafelgesprekken gehouden. Financieel gezien wordt een gebiedsfonds ingesteld om daarmee duurzaamheidsinitiatieven vanuit de omgeving te ondersteunen en/of te helpen starten. Tevens wordt aan Hardenbergse installateurs de mogelijkheid geboden om, gedurende de realisatie van het zonnepark, zonnepanelen voor de kostprijs in te kopen (de prijs die Solarfields betaald voor de panelen plus de bijkomende kosten voor de levering). Tot slot kunnen direct belanghebbenden mee participeren in het zonnepark. Aan alle omwonenden binnen een straal van 100 meter zal voorgesteld worden om de elektriciteitsrekening te vergoeden, zodat deze direct belanghebbenden ook direct de aanwezigheid van het zonnepark in positieve zin merken. Solarfields is voornemens om het gemiddelde energieverbruik van een huishouden te compenseren tegen een vaste maximale energieprijs.

De mogelijkheden die worden geboden betreffende procesmatige participatie en financiële participatie worden toegelicht in het separaat bijgevoegde document 'Procesparticipatie, Zonnepark Heemserpoort'.

3

3 BELEIDSKADERS

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het relevante beleid dat betrekking heeft op het plangebied en de voorgenomen ontwikkeling beschreven. Het wordt benaderd vanuit het Rijks-, provinciaal- en gemeentelijk beleid. Het voorgenomen plan wordt getoetst aan dit beschreven beleid.

3.2 Rijksbeleid

3.2.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) bevat de visie van het Rijk op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland. Het Rijk streeft naar een krachtige aanpak die ruimte geeft aan regionaal maatwerk, de gebruiker voorop zet, investeringen prioriteert en ruimtelijke ontwikkelingen en infrastructuur met elkaar verbindt. In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) zijn regels opgenomen om het beleid uit de SVIR te verwezenlijken. In de structuurvisie schetst het Rijk ambities voor Nederland in 2040. Uitgaande van de verantwoordelijkheden van het Rijk zijn de ambities uitgewerkt in rijksdoelen tot 2028, daarbij is aangegeven welke nationale belangen aan de orde zijn. De tijdshorizon is gesteld omdat in de loop van de tijd nieuwe ontwikkelingen en opgaven kunnen vragen om bijstelling van de rijksdoelen. Voor de ambities zijn rijksinvesteringen slechts één van de instrumenten die worden ingezet. Kennis, bestuurlijke afspraken en kaders kunnen ook worden ingezet. De huidige financiële rijkskaders (begroting) zijn randvoorwaardelijk voor de concrete invulling van die rijksambities. De ruimtelijke waarden die het nationaal belang waarborgen zijn opgenomen in 13 verschillende belangen. In de structuurvisie wordt ook aangegeven op welke wijze het Rijk deze belangen wil verwezenlijken. Dit zorgt voor een duidelijk overzicht in één document gezamenlijk met de doelen die het Rijk heeft opgesteld.

Relevant voor de ontwikkeling van het zonnepark is dat de vraag naar elektriciteit zal blijven groeien. Vanwege de ambities voor beperking van de CO₂-uitstoot is een transitie naar duurzame, hernieuwbare energievoorziening nodig. Voor het opwekken van energie moet voldoende ruimte gereserveerd worden. Het aandeel van duurzame energiebronnen (waaronder zon) in de totale energievoorziening moet omhoog en deze bronnen hebben relatief veel ruimte nodig.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

In de SVIR wordt de ambitie uitgesproken dat Nederland in 2040 een robuust internationaal energienetwerk kent en dat de energietransitie vergevorderd is. De ontwikkeling van het zonnepark volgt de lijn van de SVIR en doet daarbij geen afbreuk aan de overige nationale belangen.

3.2.2 Barro en Bro

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) is op 30 december 2011 in werking getreden. In het Barro wordt een aantal projecten die van rijksbelang zijn met name genoemd en met behulp van digitale kaartbestanden exact ingekaderd. Per project worden vervolgens regels gegeven, waaraan ruimtelijke plannen moeten voldoen.

Binnen het Barro worden de volgende onderdelen besproken:

- Project Mainportontwikkeling Rotterdam;
- Kustfundament;
- Grote rivieren;
- Waddenzee en waddengebied;
- Defensie;
- Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde.

In oktober 2012 is het besluit aangevuld met de ruimtevraag voor de onderwerpen veiligheid op rijkswegen, toekomstige uitbreiding van infrastructuur, de elektriciteitsvoorziening, de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), de veiligheid van primaire waterkeringen, reserveringsgebieden voor hoogwater, maximering van het de verstedelijkingsruimte in het IJsselmeer en is het onderwerp duurzame verstedelijking in regelgeving opgenomen. Per 1 juli 2016 zijn er nog enkele wijzigingen van de Barro van kracht geworden. Deze wijzigingen hebben geen directe invloed op de voorgenomen ontwikkeling.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

De realisatie van een zonnepark past binnen de regels van het Barro en het Bro. Wel moet worden afgewogen of de ladder voor duurzame verstedelijking van toepassing is op de voorgenomen ontwikkeling.

Ladder voor duurzame verstedelijking

In de SVIR wordt de ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd. Deze ladder is per 1 oktober 2012 als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening opgenomen. Op 1 juli 2017 is het Besluit ruimtelijke ordening gewijzigd, waarbij ook een nieuwe "Laddersystematiek" wordt toegepast. Deze nieuwe regeling is opgenomen in artikel 3.1.6 Bro. De ladder voor duurzame verstedelijking is van toepassing op bestemmingsplannen, uitwerkings- en wijzigingsplannen en omgevingsvergunningen.

De toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking houdt in dat:

'De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, bevat een beschrijving van de behoefte aan die ontwikkeling, en, indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, een motivering waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.'

Het aanleggen van een zonnepark op de huidige agrarische percelen is geen nieuwe stedelijke ontwikkeling. Op basis van eerdere uitspraken van de Raad van State¹ blijkt dat soortgelijke projecten die niet tot leegstand van bestaande bebouwing leiden, niet als een nieuwe stedelijke ontwikkeling in de zin van het Bro kunnen worden aangemerkt. Voorbeelden hiervan zijn de aanleg

¹ Zie: ABRvS 18 februari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:448, ABRvS 24 februari 2016, ECLI:NL:RVS:2016: 465. ABRvS 16 maart 2016, ECLI:NL:RVS:2016:708.

van een weg, windpark of een hoogspanningsleiding. Ook de Rechtbank Overijssel heeft in april 2018 geoordeeld dat een zonnepark geen nieuwe stedelijke ontwikkeling betreft (zaaknummer ak_zwo_17_2460 en ak_zwo_17_2461). Een toets aan de Ladder is daarom niet van toepassing. Vanuit een goede ruimtelijke ordening wordt hierna wel ingegaan op de onderbouwing van de behoefte en de argumentatie achter de omvang en de locatie.

1. Er bestaat een behoefte om te komen tot een duurzame energievoorziening. Deze behoefte staat onder andere aangegeven in het Programma Nieuwe Energie Overijssel en in het meerjarenprogramma 'De kracht van gewoon duurzaam doen' van de gemeente Hardenberg. Zowel de provincie als de gemeente willen zich profileren als duurzame overheidsinstanties. Duurzame energieopwekking in de vorm van een zonnepark draagt bij aan deze behoefte en profilering.
2. Binnen bestaand bebouwd gebied zijn geen locaties beschikbaar met een omvang van aaneensluitend circa 17 hectare. Binnen de bebouwde kom is wel ruimte voor zonnepanelen op daken. Echter zijn de daken veelal in particulier eigendom waardoor de eventuele realisatie van zonnepanelen afhankelijk is van particulier initiatief. De realisatie van zonnepanelen op daken is sterk afhankelijk van de wil van de particulier en draagt in beperkte mate bij aan de ambitieuze duurzaamheidsambitie. Niet iedereen heeft de mogelijkheid om op het eigen dak zelf in eigen duurzame elektriciteitsopwekking te voorzien. Er zijn diverse redenen waarom daken niet geschikt zijn en ook nog vele ogenschijnlijk geschikte daken toch niet geschikt blijken te zijn. Dit zijn bijvoorbeeld esthetische bezwaren, de aanwezigheid van rieten daken, constructie technisch bezwaren, te klein dakoppervlak, hinderlijke schaduw, en netwerkaansluiting-beperkingen.

Om voldoende zonne-energie op te kunnen wekken om te kunnen voldoen aan de ambities die zijn verwoord in overheidsbeleid, zijn daartoe ook zonneparken noodzakelijk. Voor een economisch rendabel zonnepark dat substantieel bijdraagt aan de duurzaamheidsopgave is een grote oppervlakte nodig die effectief gebruikt kan worden. Een zonnepark met een dergelijke omvang is niet te realiseren op gronden binnen de kernen van de gemeente Hardenberg. Er zijn geen gronden met een dergelijke omvang binnen de kernen beschikbaar, waarbij de realisatie ook financieel uitvoerbaar is. Over het algemeen is er reeds bebouwing aanwezig of is de betreffende grond gereserveerd voor andere functies.

Het plangebied van deze ontwikkeling is beschikbaar, ligt direct aansluitend aan een bestaand bedrijventerrein, ligt in een gebied welke door een gemeentelijke structuurvisie is aangeduid als toekomstig bedrijventerrein, de realisatie is financieel uitvoerbaar en het zonnepark is ruimtelijk en landschappelijk hier goed inpasbaar is. Het is financieel essentieel dat het zonnepark binnen een relatief korte afstand wordt aangesloten op het elektriciteitsnet, wat hier het geval is. Ook is het bijvoorbeeld van belang dat er weinig tot geen schaduw is, zoals in het voorliggende plangebied.

Het plangebied betreft een aantal landbouwpercelen, welke momenteel agrarisch in gebruik zijn. Het zonnepark is goed te bereiken, heeft maar een relatief beperkt aantal direct omwonenden, het merendeel van de omliggende erven is reeds stevig landschappelijk ingepast en het zicht voor omwonenden op de zonnepanelen kan, door de huidige situatie en een verdere goede landschappelijke inpassing van het zonnepark, worden geminimaliseerd.

Het zonnepark wordt aangelegd voor de duur van 25 jaar, en wordt planologisch mogelijk gemaakt middels een omgevingsvergunning. Aan het einde van de looptijd worden de percelen weer opgeleverd in de huidige staat.

3. Het zonnepark moet voornamelijk in de aanlegfase en in de ontmantelingsfase bereikt worden via de ontsluiting, en daarnaast alleen op heel beperkte schaal ten behoeve van het beheer. Het zonnepark kan op een veilige manier worden ontsloten via twee ontsluitingen aan de Polendarsweg.

3.2.3 Energieakkoord voor duurzame groei

In het Energieakkoord voor duurzame groei is de basis gelegd voor een breed gedragen, robuust en toekomstbestendig energie- en klimaatbeleid. Het akkoord biedt een langetermijnperspectief met afspraken voor de korte en middellange termijn. Eén van de te realiseren doelen is een toename van hernieuwbare energieopwekking naar 14% in 2020.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Het te realiseren zonnepark zal circa 14 MWP aan opgewekt vermogen bedragen. Dit is voldoende voor ongeveer 4000 Nederlandse huishoudens. Hiermee levert de voorgenomen ontwikkeling een bijdrage in de doelstelling van het Rijk om te komen tot een aandeel van 14% duurzaam opgewekte energie in 2020.

3.2.4 Rijk investeert in duurzame energie

De afgelopen jaren heeft de overheid diverse doelstellingen geformuleerd betreffende het opwekken van duurzame energie. Om deze doelstellingen te behalen worden initiatieven voor het opwekken van duurzame energie gesubsidieerd. Voor de realisatie van zonneparken kan SDE+ subsidie worden aangevraagd.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

De subsidie-regeling vanuit het Rijk laat zien dat het Rijk dergelijke initiatieven voor het opwekken van duurzame energie stimuleert.

3.2.5 Conclusie Rijksbeleid

De voorgenomen ontwikkeling past binnen de beleidskaders benoemd in de SVIR, Barro, de Bro. Vanuit deze beleidsdocumenten en regelgeving zijn geen randvoorwaarden of uitgangspunten die rechtstreeks doorwerken op het voorgenomen plan. Daarnaast draagt de ontwikkeling bij aan het behalen van de vastgelegde doelstellingen in het Energieakkoord voor duurzame groei.

3.3 Provinciaal beleid: Omgevingsvisie en -verordening

3.3.1 Beleid en regels m.b.t. zonneparken

Op 12 april 2017 hebben Provinciale Staten de Omgevingsvisie Overijssel 2017 'Beken kleur' en de Omgevingsverordening Overijssel 2017 vastgesteld. Dit betreft een revisie van de Omgevingsvisie en –verordening. De provincie Overijssel heeft geformuleerd dat in 2023 20% van de energiebehoefte uit hernieuwbare bronnen moet bestaan. De ambitie voor 2030 ligt op 30%. Het opwekken van hernieuwbare elektriciteit gebeurt voornamelijk uit zonne- en windenergie. In het provinciale beleid is geen vaste energiemix (hoeveelheid zonne- en windenergie) bepaald waarmee in 2023 20% hernieuwbare energie wordt opgewekt. De provincie geeft aan dat installaties voor de opwekking van zonne-energie onmisbaar zijn voor de provinciale doelstelling voor de toepassing van hernieuwbare energie. Om het opwekken en gebruik van zonne-energie te stimuleren stelt de provincie (via het Programma Nieuwe Energie Overijssel en het Energiefonds Overijssel) ook subsidies en fondsen beschikbaar.

Uit een oogpunt van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik wil de provincie zonnepanelen en andere vormen van opwekking van zonne-energie zoveel mogelijk combineren met andere functies, bij voorkeur bebouwing. Daarom dienen zonnepanelen in principe geplaatst te worden in bestaand bebouwd gebied, op daken of bijvoorbeeld op braakliggende gronden en op bedrijventerreinen. Tevens kunnen zonnepanelen geplaatst worden op bestaande bouwvlakken in de groene omgeving.

Nu is al te voorzien dat daarmee op korte termijn – gelet op technische en fiscale beperkingen – slechts in een deel van de opgave voor zonne-energie kan worden voorzien. Daarom biedt de provincie de mogelijkheid om in de groene omgeving tijdelijke zelfstandige opstellingen van zonnepanelen te realiseren. Het gaat daarbij om opstellingen van zonnepanelen voor een periode van 25 jaar op een wijze die omkeerbaar is en waarbij de oorspronkelijke bestemming gehandhaafd blijft. Dit is vastgelegd in artikel 2.1.8.2 van de Omgevingsverordening. Gelet op de impact die (ook tijdelijke) veldopstellingen van zonnepanelen kunnen hebben op hun omgeving, zal niet alleen de maatschappelijke meerwaarde van het initiatief moeten worden aangetoond, maar zal er doorgaans ook compensatie moeten plaatsvinden door extra te investeren in de ruimtelijke kwaliteit in de omgeving. Het verlies van ecologische en/of landschappelijke waarden moeten in voldoende mate worden gecompenseerd door investeringen ter versterking van de ruimtelijke kwaliteit in de omgeving. Betreffende de maatschappelijke meerwaarde hecht de provincie aan participatiemogelijkheden voor omwonenden.

Het voorliggende plan is getoetst aan artikel 2.1.8.2 van de Omgevingsverordening.

Artikel 2.1.8.2, lid 1

Zelfstandige opstellingen van zonnepanelen mogen uitsluitend worden toegestaan als tijdelijk (mede) gebruik van de gronden.

In het voorliggende plan wordt een tijdelijk zonnepark gerealiseerd, voor een termijn van maximaal 25 jaar.

Artikel 2.1.8.2, lid 2

Bestemmingsplannen voorzien uitsluitend in de opstelling van zelfstandige opstellingen van zonnepanelen in de Groene Omgeving als de maatschappelijke meerwaarde is aangetoond én is aangetoond dat het verlies van ecologische en/of landschappelijke waarden in voldoende mate worden gecompenseerd door investeringen in ruimtelijke kwaliteit.

Artikel 2.1.8.2, lid 3

De maatschappelijke meerwaarde als bedoeld in lid 2 dient te worden onderbouwd vanuit de volgende criteria:

- a. de mate waarin sprake is van meervoudig ruimtegebruik;*
- b. maatregelen die getroffen worden om de impact op de omgeving te beperken en/of te compenseren;*
- c. de mate waarin wordt aangesloten op de karakteristieken van het gebied;*
- d. de bijdrage die geleverd wordt aan maatschappelijke doelen.*

Met betrekking tot de maatschappelijke meerwaarde is sprake van meervoudig ruimtegebruik doordat het zonnepark extensief beheerd gaat worden door schapen. Er worden concreet maatregelen getroffen om de impact op de omgeving te beperken en/of te compenseren. Zo wordt er rond het zonnepark een extra brede strook bosplantsoen met onderbegroeiing aangelegd. Met het plan wordt ook aangesloten op de karakteristieken van het gebied. Het zonnepark sluit direct aan op het te ontwikkelen bedrijvenpark Heemserpoort en het gebied is omringd door weiland, landbouwgrond, enkele vrijstaande woningen en een kleinschalig agrarisch bedrijf. Deze erven zijn veelal ingepast met stevige houtwallen. Doordat ook het zonnepark wordt ingepast met een stevige groene rand, wordt de impact op de omgeving beperkt. De inrichting van het zonnepark sluit, onder andere door een kenmerkende orthogonale structuur te hanteren en het zonnepark te omzoomen met een stevige groene rand, aan op de karakteristieke van het gebied. Er is dan ook geen sprake van een verlies aan landschappelijke en ecologische waarden. Zie hiertoe ook paragraaf 4.2 (Natuurwaarden) van deze ruimtelijke onderbouwing.

Met het voorliggende plan wordt tenslotte ook een bijdrage geleverd aan maatschappelijke doelen. Om de energietransitie in de gemeente Hardenberg te versnellen biedt Solarfields installateurs gevestigd in de gemeente Hardenberg, gedurende de realisatiefase van het zonnepark, de mogelijkheid voor het inkopen van zonnepanelen. Daarbij biedt Solarfields de zonnepanelen aan voor de kostprijs van de panelen (de prijs die Solarfields betaald voor de panelen plus de bijkomende kosten voor levering). Daarnaast wordt vanuit het zonnepark een gebiedsfonds ingesteld waar een nader te bepalen bedrag per MWh per jaar in wordt gestort. Dit fonds zal gebruikt worden om duurzaamheidsinitiatieven vanuit de omgeving te ondersteunen of te helpen starten. Tot slot kunnen direct belanghebbenden mee participeren in het zonnepark. Aan alle omwonenden binnen een straal van 100 meter zal voorgesteld worden om de elektriciteitsrekening te vergoeden, zodat deze direct belanghebbenden ook direct de aanwezigheid van het zonnepark in positieve zin merken. Solarfields is voornemens om het gemiddelde energieverbruik van een huishouden te compenseren tegen een vaste maximale energieprijs.

In het voorliggende plan is er daarmee sprake van een maatschappelijke meerwaarde en er is geen sprake van een verlies van ecologische en/of landschappelijke waarden.

3.3.2 Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel

Om de opgaven, kansen, beleidsambities en ruimtelijke kwaliteitsambities van de provincie waar te maken bevat de Omgevingsvisie een uitvoeringsmodel. Dit model is gebaseerd op drie verschillende niveaus. Aan de hand van deze drie niveaus kan worden bepaald of er een ruimtelijke ontwikkeling mogelijk is en er behoefte aan is, waar het past in de Omgevingsvisie en hoe het uitgevoerd kan worden. De volgende niveaus komen aan de orde.

1. Generieke beleidskeuzes;
2. Ontwikkelingsperspectieven;
3. Gebiedskenmerken.

1. Generieke beleidskeuzes (of-vraag)

Het provinciale Uitvoeringsmodel begint met de vraag of er wel een maatschappelijke opgave is op de gekozen locatie. Daarbij kan onderscheid gemaakt worden tussen generieke beleidskeuzes die voor heel Overijssel gelden en gebiedsspecifieke beleidskeuzes die op voorhand bepaalde ontwikkelingen uitsluiten in een bepaald gebied. Wat de generieke beleidkeuzes betreft, wordt de of-vraag, zolang er niet aan de energiedoelen is voldaan, positief beantwoord. Dit is zo verwoord in de provinciale 'Handreiking kwaliteitsimpuls zonnevelden'. Gebiedsspecifieke beleidskeuzes borgen zwaarwegende publieke belangen. Daarbij kan gedacht worden aan de bescherming tegen overstromingen en wateroverlast, het veilig stellen van drinkwater, het behoud van plant- en diersoorten (biodiversiteit), de bescherming van zeldzame of unieke landschapskwaliteiten, het beperken van de risico's van het vervoer van gevaarlijke stoffen. In de hoofdstukken 4 en 5 wordt hierop ingegaan. Geconcludeerd wordt dat de gebiedsspecifieke beleidskeuzes niet in de weg staan aan een zonnepark op deze locatie.

2. Ontwikkelingsperspectieven (waar-vraag)

De opgaven, kansen, beleidsambities en ruimtelijke kwaliteitsambities voor de provincie zijn geschetst in ontwikkelingsperspectieven voor de groene en stedelijke omgeving. Met de ontwikkelingsperspectieven wordt de ruimtelijke ontwikkelingsvisie van de provincie vormgegeven. Het beleid voor de ontwikkelingsperspectieven is vastgelegd in artikel 2.1.5 van de Omgevingsverordening. In dit artikel is bepaald dat gemotiveerd moet worden dat een voorziene ontwikkeling past binnen de vastgestelde ontwikkelingsperspectieven. In de Handreiking Kwaliteitsimpuls zonnevelden geeft de provincie al aan dat de waar-vraag in veel gevallen geen belemmeringen oplevert. Zonnevelden zijn op voorhand nergens uitgesloten. Het ligt echter niet voor de hand om zonnevelden te realiseren binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS). Het plangebied ligt niet in NNN-gebied.

Het plangebied voor het zonnepark behoort tot het ontwikkelingsperspectief 'Agrarisch ondernemen in het grootschalige landschap'. Van de ruimtelijke kwaliteitsambities staat in dit ontwikkelingsperspectief de ambitie 'Voortbouwen aan de kenmerkende structuren van de agrarische cultuurlandschappen voorop'. Daarnaast gelden – net als voor alle andere ontwikkelingsperspectieven – de ruimtelijke kwaliteitsambities:

- zichtbaar en beleefbaar mooi landschap
- sterke ruimtelijke identiteiten als merken voor Overijssel
- continu en beleefbaar watersysteem

Het ontwikkelingsperspectief 'Agrarisch ondernemen in het grootschalig landschap' biedt ruimte aan concurrerende en innovatieve vormen van landbouw en aan opwekking van hernieuwbare energie. Denk daarbij aan zonnepanelen, maar ook aan windenergie en biovergisters. Initiatieven binnen het ontwikkelingsperspectief 'Agrarisch ondernemen in het grootschalig landschap' mogen de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw in principe niet beperken en dienen aan te sluiten bij de bestaande bebouwing, weginfrastructuur en openbaar vervoer (ov)-routes. Het waterbeheer richt zich op optimale condities voor de landbouw, rekening houdend met specifieke omstandigheden en de grenzen aan de mogelijkheden van het waterbeheer.

Met het voorliggende plan wordt duurzame energie opgewekt in een zonnepark. Deze (tijdelijke) functie is niet beperkend voor de landbouw en andere bestaande functies. Het zonnepark wordt landschappelijk ingepast, waarbij de landschapskenmerken van het plangebied en de omgeving worden versterkt. Het watersysteem in en rond het plangebied wordt niet aangetast. Het voorliggende plan past daarmee binnen het geldende ontwikkelingsperspectief.

3. Gebiedskenmerken (hoe-vraag)

In het provinciale beleid zijn voor alle gebieden gebiedskenmerken aangegeven. Het beleid voor deze gebiedskenmerken is vastgelegd in artikel 2.1.5 van de provinciale verordening. Hierin is bepaald dat inzichtelijk moet worden gemaakt dat voldaan wordt aan dit beleid. Wanneer in het beleid normerende en/of richtinggevende uitspraken worden gedaan, voorziet het ruimtelijke plan (voor zover deze uitspraken zich daarvoor lenen) in een regeling conform deze normerende en/of richtinggevende uitspraken.

De gebiedskenmerken zijn opgenomen in verschillende lagen; de natuurlijke laag, de agrarische cultuur laag, de stedelijke laag en de lust- en leisurelaag. Op basis van deze kenmerken is er ingezoomd op het plangebied en gekeken welke specifieke kwaliteitsvoorwaarden en opgaven (normerend en richtinggevend) voor ruimtelijke ontwikkelingen van toepassing zijn.

Natuurlijke laag

De natuurlijke laag is ontstaan doordat abiotische en biotische processen inwerken op de ondergrond van bodem en geologie. Van oudsher bestaat er een sterke samenhang tussen het natuur- en watersysteem. Vervolgens heeft de natuurlijke laag plek en betekenis gekregen in het menselijke occupatieproces. Lange tijd is de natuurlijke laag sturend geweest voor een groot deel van de ruimtelijke ontwikkelingen. Mensen vestigden zich op de droge plekken en wegen werden aangelegd bij goed doorwaadbare plekken in de beek. Pas de laatste eeuw is deze samenhang door technische mogelijkheden verminderd en zijn de kwaliteiten van de natuurlijke laag aangetast. Het beter afstemmen van de ruimtelijke ontwikkelingen op de natuurlijke laag, kan voorkomen en er voor zorgen dat natuurlijke kwaliteiten weer medebepalend worden. Het plangebied ligt in een zandgebied: 'dekzandvlakte en ruggen' (zie figuur 6).

Figuur 6: Weergave kaart gebiedskenmerken, natuurlijke laag, ter hoogte van het plangebied (bron: Omgevingsvisie Overijssel)

Normerend uitgangspunt:

- Dekzandvlakten en ruggen krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van de hoofdlijnen van het huidige reliëf.

Richtinggevend uitgangspunt:

- Als ontwikkelingen plaats vinden, dan dragen deze bij aan het beter zichtbaar en beleefbaar maken van de hoogteverschillen en het watersysteem. Beiden zijn tevens uitgangspunt bij (her)inrichting;
- Bij ontwikkelingen is de (strekings)richting van het landschap, gevormd door de afwisseling van beekdalen en ruggen, het uitgangspunt.

Hoofdstuk 6 van deze ruimtelijke onderbouwing bevat de toelichting op de ruimtelijke inpassing van het zonnepark. Hierin is opgenomen hoe, voor zover relevant, met de hiervoor genoemde uitgangspunten rekening is gehouden.

Laag van het agrarisch cultuurlandschap

In het agrarisch cultuurlandschap gaat het er om dat de mens inspeelt op de natuurlijke omstandigheden en die ten nutte maakt. Vanuit de nederzettingen zijn de omliggende gronden ooit ontgonnen, daardoor is er een sterke ruimtelijke en functionele relatie met het omringende landschap ontstaan. Afhankelijk van de stand van de techniek en de beschikbaarheid van meststoffen is door de eeuwen heen een geschakeerd patroon van akkers, weiden, hooiland en bebouwing gegroeid. Dit verschil in tijd geeft mede richting aan de ontwikkeling van deze gebieden. Binnen de regionale landschappen is er vaak op korte afstand sprake van verschillen: de es, de flank en het beekdal. Het plangebied ligt voornamelijk in het jonge heide- en broekontginningenlandschap (zie figuur 7).

Laag van agrarisch cultuurlandschap

dekzandgebieden

- essenlandschap
- oude hoevenlandschap
- maten en flierenlandschap
- jonge heide- en broekontginningslandschap

veengebieden

- laagveenontginningen
- kraggenlandschap (zie Natuurlijke laag, la
- hoogveenontginningen
- veenkoloniaal landschap
- hoogveen restanten (zie Natuurlijke laag,

rivierengebieden

- rivierengebied - rivier en uiterwaarden
- oeverwallen
- komgebieden

Figuur 7: Weergave kaart gebiedskenmerken, laag van het agrarische cultuurlandschap, ter hoogte van het plangebied (bron: Omgevingsvisie Overijssel)

De voormalige natte en droge heidegronden waren oorspronkelijk verbonden met het essen- en oude hoevenlandschap; hier werd geweid en werden de plaggen gestoken voor in de stal. In de stal bemeste plaggen dienden als structuurverbeteraar en bemesting voor de akkergronden op de essen. Na de uitvinding van het kunstmest ging deze functie verloren en werden ook deze gronden grotendeels in cultuur gebracht. De steeds planmatigere en grootschaligere ontginningen gingen door tot in de jaren 60 van de 20e eeuw. Ten opzichte van omliggend essen- en hoevenlandschap zijn de landbouwontginningen relatief grote open ruimtes, deels omzoomd door boscomplex. Erven liggen als blokken aan de weg geschakeld. Wegen zijn lanen met lange rechtstanden.

Normerend:

- De ontginningslandschappen, die in agrarisch gebruik zijn, dienen een beschermende bestemming te krijgen, gericht op instandhouding van de dragende lineaire structuren van lanen, bosstroken en waterlopen en ontginningslinten met erven en de kenmerkende grote ruimtematen.

Richtinggevend:

- Als ontwikkelingen plaats vinden in de agrarische ontginningslandschappen, dan dragen deze bij aan behoud en versterking van de dragende lineaire structuren en kenmerkende ruimtematen.

Hoofdstuk 6 van deze ruimtelijke onderbouwing bevat de toelichting op de ruimtelijke inpassing van het zonnepark. Hierin is opgenomen hoe, voor zover relevant, met de hiervoor genoemde uitgangspunten rekening is gehouden.

Stedelijke laag

In de stedelijke laag is de koppeling van de sociale en fysieke dynamiek van de stedelijke functies aan het verbindende netwerk van wegen, paden, spoorwegen en kanalen een belangrijk ordenend principe. Efficiëntie en nabijheid zijn belangrijke vestigingsoverwegingen. Daarbij wordt kwaliteit, eigenheid en onderscheidend vermogen van de regio steeds belangrijker. Het plangebied ligt niet in stedelijk gebied, maar wel aansluitend aan bestaand bedrijventerrein, en op het voorgenomen bedrijventerrein Heemserpoort, zoals begrensd in de vastgestelde gemeentelijke structuurvisie voor dit gebied. Vanuit deze laag werken geen uitgangspunten rechtstreeks door op het voorgenomen plan.

Laag van de beleving

De laag van de beleving betreft de dimensie van het welbehagen, het plezier, de trots en de beleving toe. Deze laag is het domein van de belevenis, betekenis en identiteit. Deze laag voegt eigen kenmerken toe, zoals landgoederen, recreatieparken en recreatieve routes, maar benut vooral de kwaliteiten van de andere drie lagen. Het stelt kwaliteiten zoals de natuur, de productielandschappen en de steden in een ander daglicht en maakt ze beleefbaar en tot een belevenis.

De laag van de beleving heeft geen rechtstreekse doorwerking op het voorliggende plan.

3.3.3 Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonneparken

De provincie Overijssel heeft een Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonneparken opgesteld. De handreiking is vastgesteld door GS op 28 februari 2017. Deze handreiking biedt verdere handvaten

om tot een goede balans te komen tussen de ruimte voor de ontwikkeling enerzijds, en de mate van aanvullende kwaliteitsprestaties anderzijds. De toetsing van het plan voor het zonnepark aan de Kwaliteitsimpuls Zonneparken, en het komen tot een goede balans, is opgenomen in paragrafen 3.3.1 en 6.5 van deze ruimtelijke onderbouwing.

3.3.4 Conclusie provinciaal beleid

Het voorliggende ruimtelijke plan past binnen het provinciaal beleid. Er is sprake van een maatschappelijke meerwaarde en er is geen sprake van een verlies van ecologische en/of landschappelijke waarden. Hoofdstuk 6 van deze ruimtelijke onderbouwing bevat de toelichting op de ruimtelijke inpassing van het zonnepark. Hierbij wordt, voor zover relevant, aangegeven hoe rekening wordt gehouden met de gebiedskenmerken. Ook wordt hierin de maatschappelijke meerwaarde van het project nader toegelicht.

3.4 Gemeentelijk beleid

3.4.1 Toekomstvisie Hardenberg 2013 – 2023

In 2004 stelde de gemeente haar eerste toekomstvisie vast, onder de titel 'de gemeente Hardenberg stapt stevig op de toekomst af'. Die toekomstvisie is door de raad geactualiseerd in 2008 en vernieuwd in 2012/2013. Beide keren via een interactief proces met belangengroepen en de inwoners van de gemeente. De Toekomstvisie Hardenberg 2013 - 2023 is vastgesteld door de gemeenteraad van Hardenberg op 23 april 2013. Dit plan kent drie hoofddoelstellingen:

- samenhang in diverse gemeentelijke beleidsvelden ondersteunen;
- een helder profiel naar buiten toe creëren;
- strategische politieke keuzes maken.

De gemeente gaat daarbij voor kwaliteit. Kwaliteit betekent onder andere aandacht voor duurzaamheid en een voorbeeldfunctie van de gemeente. Hierbij past het voorliggende plan voor de realisatie van het zonnepark.

3.4.2 Raadsbesluit van 3 oktober 2017

De raad heeft op 3 oktober 2017 concrete besluiten genomen betreffende de ambities op het gebied van de opwekking van duurzame energie, en de omgang met concrete initiatieven. Deze besluiten betreffen:

- de eerder door de raad vastgestelde ambities op het gebied van duurzame Energieopwekking onverkort te handhaven. Dat betekent dat in 2030 minimaal 30% van het energieverbruik in de gemeente Hardenberg duurzaam wordt opgewekt.
- gezien de resultaten van de verkenning van Pondera Consult (zie bijlagen) in te zetten op een mix van energie-opwekkingsmogelijkheden, met extra aandacht voor wind- en zonne-energie en restwarmte.
- de notitie "vergroting productiecapaciteit duurzame energieopwekking gemeente Hardenberg" en de daarin beschreven uitgangspunten en het afwegingskader vast te stellen.
- te kiezen voor het ontwikkelscenario Pilotprojecten en als gemeente hierin het initiatief te nemen.

- het college opdracht te geven om bij elk project op het gebied van wind- en zonne-energie, voorafgaande aan het opstellen van een bestemmingsplan, eerst een definitief go-no go besluit te laten nemen door de gemeenteraad.
- het college opdracht te geven innovaties en ontwikkelingen op het gebied van duurzame energieopwekking nauwlettend te volgen bij actuele ontwikkelingen de raad tijdig te rapporteren en zo nodig aan te geven of de ambitie met betrekking tot wind- en zonne-energie heroverwogen dient te worden.
- dat maatschappelijke compensatie a priori geregeld moet worden in overleg met omwonenden en stakeholders en dat de maatschappelijke compensatie in de procedure betrokken moet worden.
- dat omwonenden zeggenschap krijgen in de bestemming en de besteding van de maatschappelijke compensatie.
- bij de keuze voor projecten in het buitengebied terughoudend te zijn met de optie voor het inzetten van landbouwgronden.
- voor de uiteindelijke beslissing altijd deze plannen voor te leggen aan de gemeenteraad.
- samenwerking te zoeken met partners als Stimuland en LTO om bedrijven te motiveren zonnepanelen te plaatsen op daken, zoals bijvoorbeeld de regeling "boeren met zon".
- bij grootschalige projecten ter opwekking van duurzame energie, per initiatief een burgerplatform op te richten waarmee de belangen van de omgeving worden vertegenwoordigd;
- het burgerplatform de mogelijkheid te geven om gevraagd en ongevraagd advies te geven over grootschalige projecten ter opwekking van duurzame energie zodat deze adviezen door de raad meegenomen kunnen worden bij de besluitvorming van de go-no go momenten.
- dat de project/procesmanager nadrukkelijk ook (latente) initiatieven dient te initiëren met de lokaal betrokkenen en deze te faciliteren teneinde deze initiatieven te laten slagen
- nadrukkelijk te kijken wat de gemeente op eigen gebouwen en gronden aanvullend kan initiëren op het vlak van wind, zon en biomassa en dit binnen een half jaar te rapporteren aan de raad.

Het voorliggende plan voor een zonnepark draagt bij aan de realisatie van het doel minimaal 30% van het energieverbruik in de gemeente Hardenberg duurzaam op te wekken. De realisatie van het zonnepark past ook binnen de voorgestelde energiemix, met extra aandacht voor wind- en zonne-energie en restwarmte. De gemeenteraad heeft op 4 december 2018 een 'GO' gegeven betreffende het plan voor het voorliggende zonnepark, voorafgaand aan de planologische procedure. Met het voorliggende project worden mogelijkheden geboden voor financiële participatie. Zo wordt de elektriciteitsrekening van direct omwonenden vergoed, op verzoek van meerdere omwonenden. Het in te stellen gebiedsfonds gaat gebruikt worden om duurzaamheidsinitiatieven vanuit de omgeving te ondersteunen of te helpen starten.

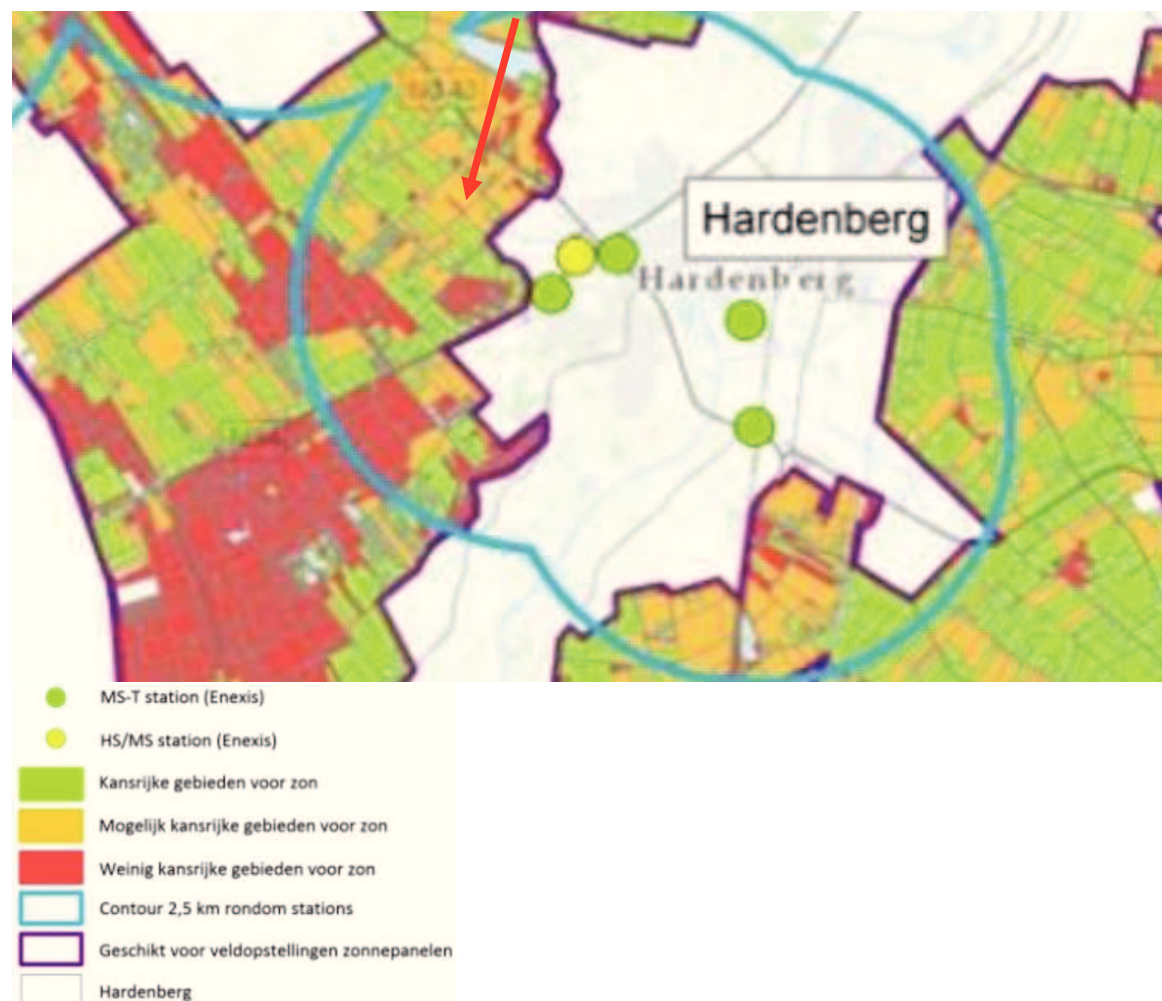
Het plangebied van deze ontwikkeling ligt direct aansluitend aan een bestaand bedrijventerrein, in een gebied welke door een gemeentelijke structuurvisie is aangeduid als toekomstig bedrijventerrein. De inrichting van het zonnepark sluit, onder andere door een kenmerkende orthogonale structuur te hanteren en het zonnepark te omzoomen met een stevige groene rand, aan op de karakteristieke van het gebied.

3.4.3 Duurzaam Hardenberg

De gemeente Hardenberg wil ambitieuze doelstellingen op het gebied van duurzaamheid. Energiebesparing vormt een prominent onderdeel. Daarnaast ligt de nadruk op het stimuleren van duurzame energievormen. Het beleid spitst zich daarbij ook toe op duurzame energie. De toename van productie van duurzame energie is van groot belang voor het halen van de doelstellingen van Duurzaam Hardenberg. Daarom worden initiatieven voor duurzame energieproductie ondersteund, ook als het gaat om planologische inpassing. Voorbeelden van projecten zijn de realisatie van een windmolenpark, een bio-ethanolabriek, diverse biogasinstallaties, diverse projecten voor Warmte-Koude-Opslag in de bodem, het inzetten van snoeihout voor biomassa en het voorleesboekje Hi Beer Tad. Het ondersteunen van het voorliggende initiatief past binnen dit gemeentelijke beleid.

3.4.4 Afwegingskader Duurzame energie kansen en kader

De gemeente geeft in haar afwegingskader 'Duurzame energie kansen en kader' aan dat zonneparken een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het behalen van de doelstellingen. In het afwegingskader is een kaart opgenomen waarin is aangeduid welke gebieden kansrijk zijn voor zonneparken. Deze zonnekansenkaart komt uit het document 'vergroting productiecapaciteit duurzame energieopwekking gemeente Hardenberg'. Het voorliggende zonnepark is gedeeltelijk aangeduid als een kansrijke locatie en gedeeltelijk als een mogelijk kansrijke locatie (Figuur 8).

Figuur 8: Kaart uit het Afwegingskader 'Duurzame energie kansen en kader'

Daarnaast zijn de volgende aspecten van belang, bij de ontwikkeling van zonneparken binnen de gemeente Hardenberg:

- Er is zo veel mogelijk ruimte voor inbreng van belanghebbenden in de uitwerking en ontwikkeling van een project;
- Er is sprake van een zo groot mogelijk aandeel lokaal eigenaarschap, zoals blijkt uit zeggenschap en verdeling van inkomsten en opbrengsten ten bate van de lokale samenleving en lokale maatschappelijke belangen;
- De potentiële baten voor de omgeving zijn zo hoog mogelijk en brengen daarmee balans voor de effecten van de ingreep op de omgeving (balans tussen lusten en lasten).

Met het voorliggende project is procesmatige participatie geboden. Er is gestart met een inloopavond en er zijn keukentafelgesprekken gehouden. Financieel gezien wordt o.a. een gebiedsfonds ingesteld om daarmee duurzaamheidsinitiatieven vanuit de omgeving te ondersteunen en/of te helpen starten. Tevens wordt aan Hardenbergse installateurs de mogelijkheid geboden om, gedurende de realisatie van het zonnepark, zonnepanelen voor de kostprijs in te kopen (de prijs die Solarfields betaald voor de panelen plus de bijkomende kosten voor de levering).

De mogelijkheden die worden geboden betreffende procesmatige participatie en financiële participatie worden toegelicht in het separaat bijgevoegde document 'Procesparticipatie, Zonnepark Heemserpoort'.

3.4.5 Visienota Buitengebied gemeente Hardenberg

De gemeente Hardenberg heeft de hoofdlijnen van het ruimtelijke beleid voor het buitengebied weergegeven in de 'Visienota Buitengebied Gemeente Hardenberg'. De ruimtelijke visie vormde de basis voor het bestemmingsplan 'Buitengebied Hardenberg'. Hoofddoelen van het gemeentelijk ruimtelijk beleid voor het buitengebied zijn:

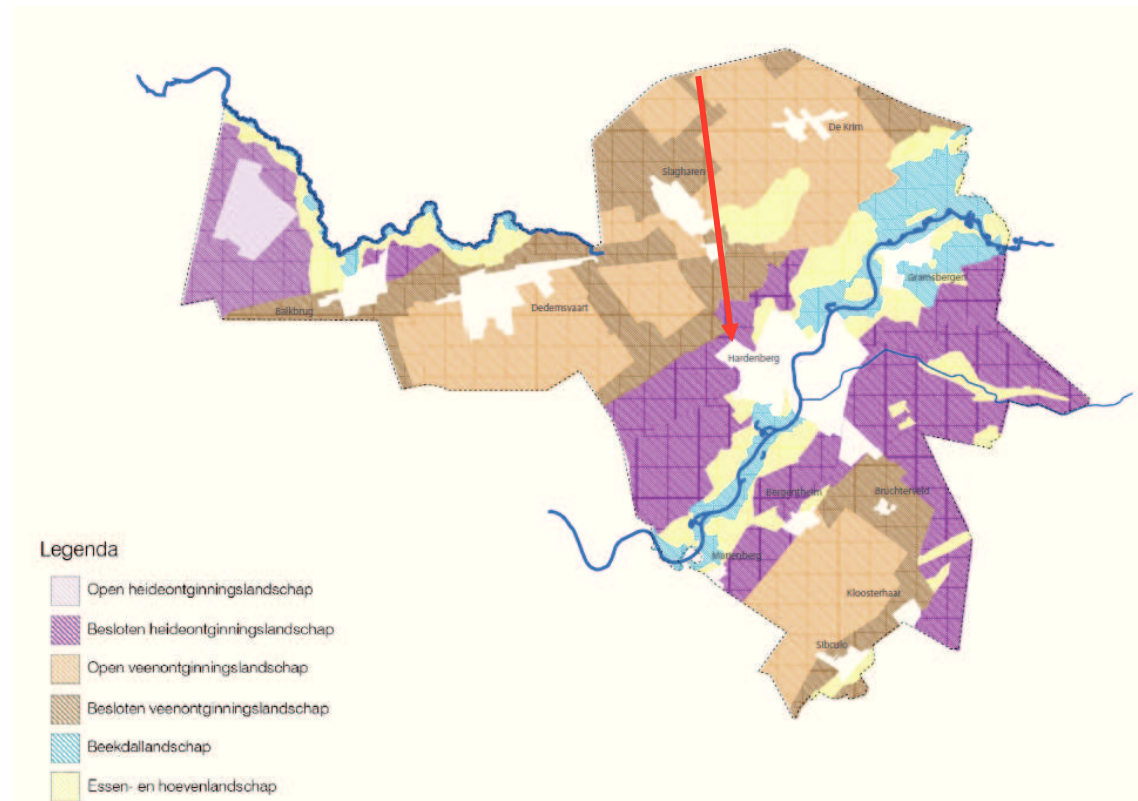
- op een duurzame en efficiënte wijze ruimte scheppen voor de verschillende ruimtevrugnende functies;
- het vergroten van de leefbaarheid van het platteland;
- het vergroten van de ruimtelijke kwaliteit.

Onder ruimtelijke kwaliteit wordt verstaan: de eigen identiteit. Deze identiteit kan worden uitgedrukt in de begrippen gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde. De gebruikswaarde blijkt uit de geschiktheid voor bepaalde functies. De belevingswaarde houdt verband met de gebiedseigen kenmerken van het landschap, de bebouwing en de wordingsgeschiedenis. Bij de toekomstwaarde gaat het om kenmerken als duurzaamheid, biodiversiteit, robuustheid, aanpasbaarheid en flexibiliteit.

Bij de keuze van de locatie voor een zonnepark wordt bekeken of de locatie ruimtelijk inpasbaar is. Deze vraag is voor deze locatie positief beantwoord. De locatie ligt in bestaand bebouwd gebied, namelijk op het voorgenomen bedrijventerrein Heemserpoort, zoals begrensd in de vastgestelde structuurvisie voor dit gebied. Nu hier al een rode functie beoogd is, is het niet bezwaarlijk om vooruitlopend op deze rode invulling eerst een zonnepark toe te staan onder voorwaarde van een goede landschappelijke inpassing

3.4.6 Landschap Identiteit Kaart

De gemeente heeft voor het gebied een Landschap Identiteit Kaart (LIK) voor het buitengebied van de gemeente gemaakt. Hierin wordt de identiteit van het gebied bepaald, zoals specifieke kenmerken en kwaliteiten. Op deze wijze wil de gemeente de ruimtelijke kwaliteit van het gebied versterken. Het plangebied voor het zonnepark ligt buiten het gebied waar de LIK betrekking op heeft, maar het plangebied wordt omsloten door het 'Besloten heideontginningslandschap' (zie figuur 9).

Figuur 9: Weergave kaart gebiedstypes uit de LIK.

De verkaveling ten zuiden van Heemserveen is regelmatig van vorm en grootte. Er komen veelal rechthoekige kavels voor. De verkaveling van de heideontginningen is kleinschaliger dan van de veenontginningsgebieden. De heideontginningen kenmerken zich als halfopen tot besloten landschappen. Ten zuiden van Heemserveen komt een aantal kleine en verspreid liggende bosjes voor. Deze bosjes bestaan voornamelijk uit eik, berk en grove den. De berk is een typerende boomsoort voor de heideontginningen. Over het algemeen kenmerken de erven zich door een groene beplantingsrand. Vooral op de oude erven is er sprake van beplanting langs de erfgrenzen in de vorm van eikenrijken en houtsingels. De jonge erven hebben vaak een open en transparante rand, met een aantal solitair en hebben vaak een haag aan de voorzijde en op de erfgrenzen. In de heideontginningen komen naast elkaar verschillende functies voor zoals natuur, recreatie, wonen en landbouw. In de bosgebieden komen functies samen als natuur, recreatie en productie.

In het voorliggende plan worden de zonnepanelen aan het ook onttrokken door een singel met heesters en door een brede bosrand met onderbegroeiing. Dit past binnen deze kenmerken van het 'Besloten heideontginningslandschap'. Dit wordt nader onderbouwd in hoofdstuk 6.

3.4.7 Conclusie gemeentelijk beleid

Het voorgenomen plan sluit aan op de doelstelling van de gemeente Hardenberg om meer energie duurzaam op te wekken, en het zonnepark wordt op zorgvuldige wijze landschappelijk ingepast, passend bij de landschapskenmerken in het gebied.

3.5 Conclusie

Uit de voorgaande beleidstoets is gebleken dat de voorgenomen ontwikkeling past binnen het nationale, provinciale en gemeentelijk beleid.

4

4 WAARDENTOETS

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de impact van de ontwikkeling op de verschillende waarden beschreven. Hieronder vallen flora & fauna, archeologie, cultuurhistorie en water. Er wordt beschreven wat er is onderzocht en welke resultaten hieruit zijn gekomen. Vervolgens wordt hier een conclusie uit getrokken met betrekking tot de ontwikkeling.

4.2 Natuurwaarden

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur/Natuurnetwerk Nederland. Bij soortenbescherming heeft speelt de Flora- en faunawet een belangrijke rol. Per 1 januari 2017 zijn de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en Faunawet vervangen de door nieuwe Wet Natuurbescherming.

De voorgenomen ontwikkeling is getoetst aan de Wet Natuurbescherming. Hiertoe is een Toetsing Wet Natuurbescherming uitgevoerd. Het onderzoek is als separaat document toegevoegd bij deze ruimtelijke onderbouwing. De belangrijkste resultaten van het onderzoek zijn hieronder beschreven.

Soortenbescherming

Het plangebied biedt een potentieel habitat voor een aantal beschermde soorten. Hoewel er geen gerichte en uitgebreide veldinventarisatie heeft plaatsgevonden, is op basis van de beschikbare literatuurgegevens en een eenmalig veldbezoek vastgesteld dat het terrein mogelijk van belang is voor enkele algemeen beschermde soorten met een landelijke vrijstelling en voor enkele soorten zonder deze vrijstelling. Voor veel soorten maakt het plangebied onderdeel uit van het leefgebied van de betreffende soort. Dit betreft echter geen essentieel onderdeel van het leefgebied.

Er zijn nog wel enkele aandachtspunten:

Broedvogels

Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. In

veel situaties kan dit voorkomen worden door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Verder dient bij de werkzaamheden rekening gehouden te worden met nesten van vogels.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Afhankelijk van de inrichting is nader onderzoek naar roofvogels noodzakelijk. Bij een oost-west opstelling met weinig ruimte tussen de panelen is een nader onderzoek naar het gebruik van het gebied door roofvogels en de effecten daarop door de ontwikkeling noodzakelijk. Aangezien gekozen is voor een zuid-opstelling, met een ruimte van circa 1,75 meter tussen de panelen (rijen), is dit nadere onderzoek niet noodzakelijk.

Vleermuizen

Indien verlichting wordt geplaatst in het plangebied, dient de verlichting tot een minimum beperkt te worden en lichtuitstraling naar de omgeving voorkomen te worden. Vleermuizen hebben dan geen hinder van de ontwikkeling.

Eekhoorns

Door voor het verwijderen van de houtwal na te gaan of eekhoorns nestelen in de bomen of door buiten hun voortplantingsseizoen (maart-mei en juli-september) de bomen te kappen, wordt voorkomen dat de eekhoorns hinder ondervinden van de plannen.

Amfibieën

Indien werkzaamheden aan de watergangen moeten plaatsvinden is het aan te bevelen om deze uit te voeren wanneer de larven zijn volgroeid, vanaf augustus, en voordat volwassen exemplaren zich ingraven voor de winterslaap, voor november (zorgplicht).

Vissen

Indien watervoerende watergangen gedempt gaan worden dienen er in het kader van de zorgplicht enkele maatregelen genomen te worden (deze staan opgesomd in het separaat bijgevoegde rapport).

Gebiedsbescherming

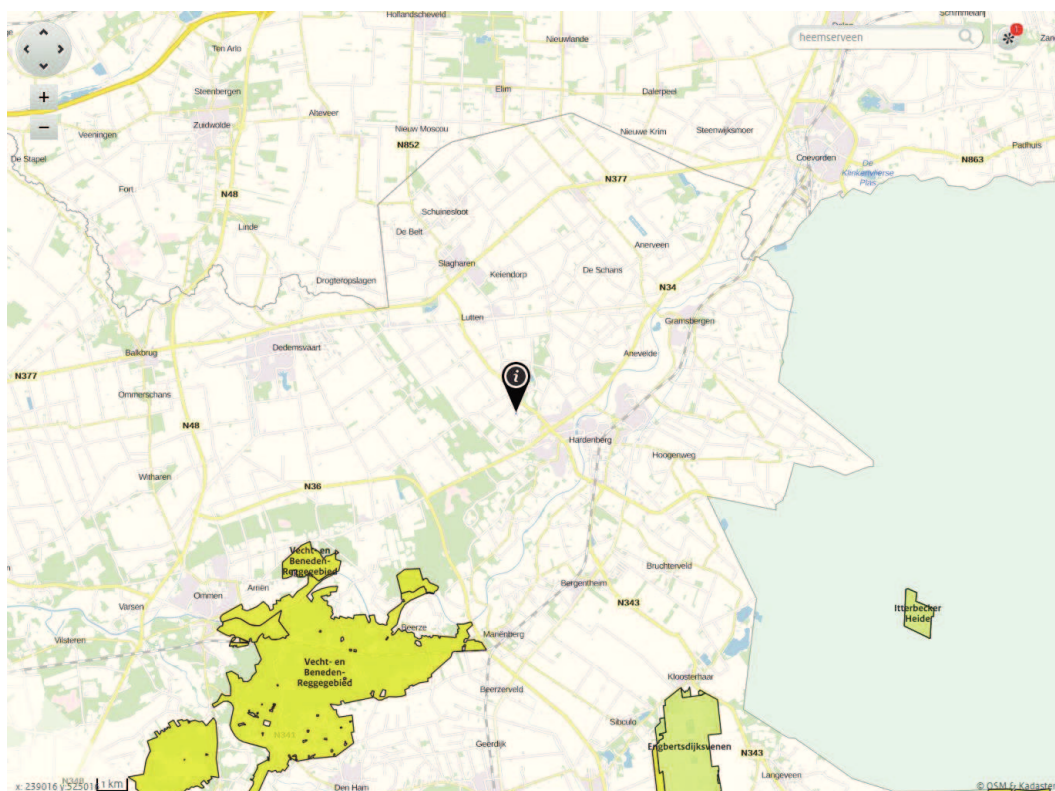
Natura 2000-gebieden betreffen een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/43/EEG) en de gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Natuurbeschermingswet 1998, inmiddels Wet Natuurbescherming) beschermd. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS)/ Natuurnetwerk Nederland (NNN) betreft een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen.

Het omhakken of rooien van bossen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de 'bebouwde kom Boswet' liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

Natura 2000-gebieden

In de directe omgeving van het plangebied liggen diverse Natura 2000-gebieden. Op ongeveer 6,5 km afstand ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden-Reggegebied. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er derhalve geen reden om aan te nemen dat er kans is op een belemmering van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

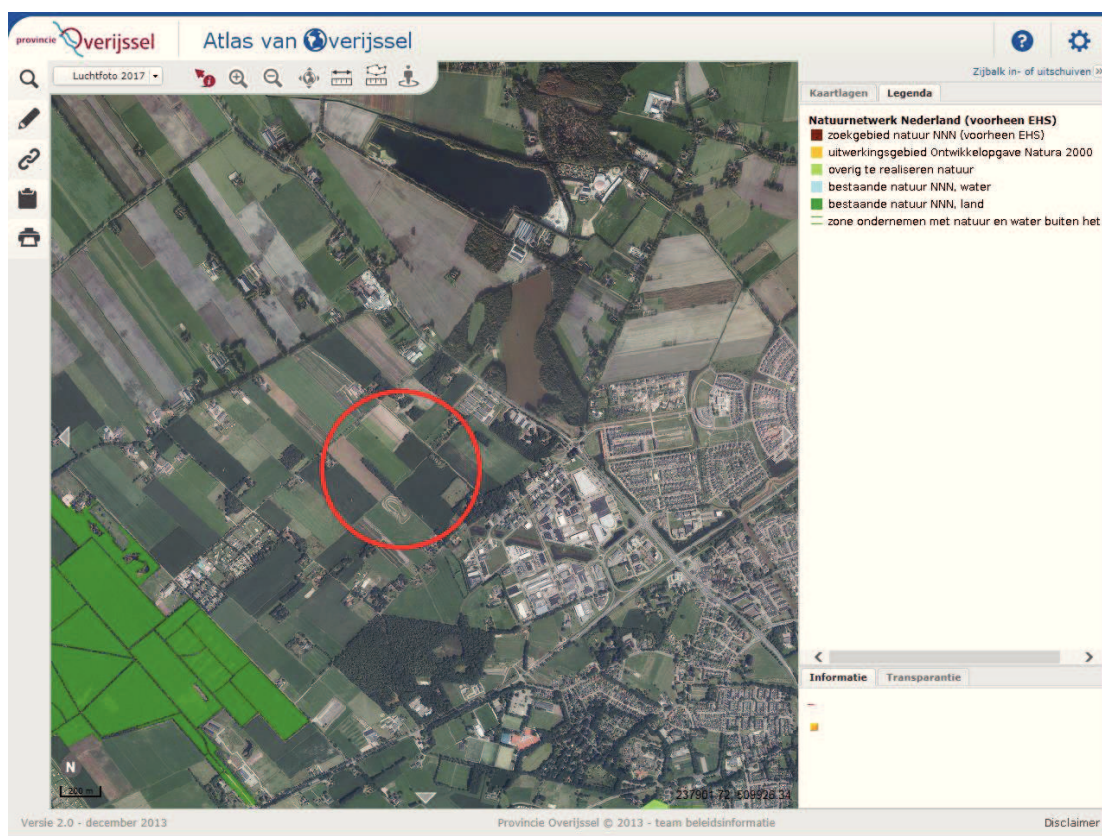
Figuur 10: Ligging plangebied (i) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (Bron: AERIUS calculator).

Houtopstanden

Het plangebied bevindt zich buiten de bebouwde kom. De houtwal die rond de paardenweide staat zal grotendeels worden gekapt. Dit betreft geen rijbeplanting bestaande uit 20 of meer bomen of bos. Een nadere toetsing van de houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt niet op korte afstand van het NNN. Het NNN kent ook geen externe werking. Een toetsing aan het NNN-beleid is daarom niet noodzakelijk. Met de voorgenomen werkzaamheden worden ook geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN. Van afname van areaal is geen sprake.

Figuur 11: Ligging plangebied ten opzichte van het NNN (bron: Provincie Overijssel, Atlas van Overijssel).

4.3 Archeologische waarden

Begin 1992 ondertekende Nederland het Verdrag van Valletta/Malta. Daarmee heeft de zorg voor het archeologisch erfgoed een prominentere plaats gekregen in het proces van de ruimtelijke planvorming. Uitgangspunten van het verdrag zijn het vroegtijdig betrekken van archeologische belangen in de planvorming, het behoud van archeologische waarden in situ (ter plaatse) en de introductie van het zogenaamde 'veroorzakerprincipe'. Dit principe houdt in dat degene die de ingreep pleegt, financieel verantwoordelijk is voor behoudsmaatregelen of een behoorlijk onderzoek van eventueel aanwezige archeologische waarden. De uitgangspunten van het verdrag hebben hun beslag gekregen in de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz, 1 september 2007).

In 2016 zijn alle verschillende wetten en regels voor behoud en beheer van cultureel erfgoed samengegaan in één nieuwe wet: de Erfgoedwet. Met de Erfgoedwet beschermt de overheid het cultureel erfgoed in Nederland.

In het bestemmingsplan 'Buitengebied Hardenberg' zijn archeologische verwachtingswaarden per gebied aangegeven, door middel van dubbelbestemmingen. Het plangebied heeft deels de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 4' en deels de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 5'. Wanneer in het gebied van 'Waarde - Archeologie 4' de gronden over een oppervlakte van 500 m² of meer en een diepte van 50 cm of meer worden geroerd, is archeologisch onderzoek

noodzakelijk. Wanneer in het gebied van 'Waarde - Archeologie 5' de gronden over een oppervlakte van 2.500 m² of meer en een diepte van 50 cm of meer worden geroerd, is archeologisch onderzoek noodzakelijk.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Binnen het zonnepark zullen 48.580 panelen worden opgesteld met een totale capaciteit van 14,400 kVA. In het park worden negen transformator-stations gebouwd en zullen kabels- en leidingen worden aangelegd om de opgewekte energie naar de transformator-stations te leiden. De panelen worden door middel van palen gefundeerd tot een diepte van 1,5 m -mv. Naar verwachting zullen zo'n 6320 palen geslagen worden met een oppervlakte van circa 15 x 9 cm per paal.

Ten behoeve van dit plan heeft afstemming plaatsgevonden met de regio-archeoloog. Het advies van de regio-archeoloog is separaat bijgevoegd.

Het blijkt dat in het verleden voor dit plangebied (als onderdeel van een groter onderzoeksgebied) reeds een archeologisch onderzoek is uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat er een lage kans is op het aantreffen van (intacte) archeologische resten. Derhalve is geadviseerd het gebied vrij te geven voor wat betreft archeologie. De gemeente heeft in het najaar van 2011 dit advies overgenomen. Voor de realisatie van het zonnepark hoeft archeologie dan ook geen onderdeel uit te maken van het ruimtelijk ordeningsproces. Mochten bij de graafwerkzaamheden onverhoopt toch archeologische resten worden aangetroffen geldt, volgens de Erfgoedwet, art. 5.10 een meldingsplicht. Dit kan bij de gemeente Hardenberg of bij de regio-archeoloog

4.4 Cultuurhistorie

Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening moeten naast de in de grond aanwezige of te verwachten monumenten, ook cultuurhistorische waarden in het plangebied worden meegewogen bij een afwijkingsbesluit in het kader van de Wro.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

In het plangebied bevinden zich geen rijks- of gemeentelijke monumenten. Er worden, met de realisatie van het zonnepark, geen cultuurhistorische waarden in het geding gebracht.

4.5 Water

De toelichting van een omgevingsvergunning dient, conform artikel 3.1.6, lid 1 onder b van het Besluit ruimtelijke ordening, een beschrijving te bevatten van de wijze waarop in het plan rekening is gehouden met de gevolgen voor de waterhuishouding. In deze paragraaf wordt eerst ingegaan op het voor dit plan relevante waterbeleid. Vervolgens is de huidige en toekomstige waterhuishoudkundige situatie van het plangebied beoordeeld.

Europees beleid

De Europese Kaderrichtlijn Water (2000/60/EG) is op 22 december 2000 in werking getreden en is bedoeld om in alle Europese wateren de waterkwaliteit chemisch en ecologisch verder te verbeteren. De Kaderrichtlijn Water omvat regelgeving ter bescherming van het binnenlandse oppervlaktewater, overgangswateren (waaronder estuaria worden verstaan), kustwateren en grondwater. Streefdatum voor het bereiken van gewenste waterkwaliteit is 2015. Eventueel kan er, mits goed onderbouwd, uitstel (derogatie) verleend worden tot uiteindelijk 2027. Voor het uitwerken van de doelstellingen worden er op (deel)stroomgebied plannen opgesteld. In deze (deel) stroomgebied beheersplannen staan de ambities en maatregelen beschreven voor de verschillende (deel)stroomgebieden. Met name de ecologische ambities worden op het niveau van de deelstroomgebieden bepaald.

Rijksbeleid

Het Nationaal Waterplan 2016-2021 is op 10 december 2015 vastgesteld. Dit Nationaal Waterplan geeft de hoofdlijnen, principes en richting van het nationale waterbeleid in de planperiode 2016-2021, met een vooruitblik richting 2050. Het kabinet speelt proactief in op de verwachte klimaatveranderingen op lange termijn, om overstromingen te voorkomen. Binnen de planperiode gaan realistische maatregelen in uitvoering die een antwoord bieden op de opgaven voor de korte termijn en voldoende mogelijkheden openlaten om op langere termijn verdere stappen te zetten. Het kabinet sluit daarmee aan bij de resultaten van het Deltaprogramma. Met deze handelwijze is Nederland koploper en toonaangevend voorbeeld in de wereld. Met dit Nationaal Waterplan zet het kabinet een volgende ambitieuze stap in het robuust en toekomstgericht inrichten van ons watersysteem, gericht op een goede bescherming tegen overstromingen, het voorkomen van wateroverlast en droogte en het bereiken van een goede waterkwaliteit en een gezond ecosysteem als basis voor welzijn en welvaart.

Provinciaal beleid

De provincie werkt nauw samen met Waterschappen om haar ambities te realiseren. Hiervoor hebben de waterschappen eigen regionale waterbeheerplannen opgesteld. De Provinciale Staten

hebben de wettelijke bevoegdheid tot het instellen en opheffen van waterschappen, tot regeling van hun gebied, taken, inrichting, samenstelling van hun bestuur en tot de verder reglementering van waterschappen. De manier waarop de waterschappen hun taak uitoefenen is onderhevig aan provinciaal toezicht doordat het waterbeheerplan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten behoeft. Dus de provincie stelt de regels en de waterschappen doen verder de uitvoering van het waterbeheer.

Waterschap Vechtstromen

Het Waterschap Vechtstromen heeft de beleidskaders van rijk en provincie nader uitgewerkt in het Waterbeheerplan 2016-2021. De belangrijkste ruimtelijk relevante thema's zijn waterveiligheid, klimaatbestendigheid omgeving en ruimte voor waterberging. Daarnaast is de Keur van Waterschap Vechtstromen een belangrijk regelstellend instrument waarmee in ruimtelijke plannen rekening moet worden gehouden.

Watertoets

De initiatiefnemer heeft het waterschap Vechtstromen op 3 januari 2019 geïnformeerd over het plan door gebruik te maken van de digitale watertoets. De beantwoording van de vragen heeft er toe geleid dat de korte procedure van de watertoets wordt toegepast. De bestemming en de grootte van het plan hebben een geringe invloed op de waterhuishouding. De watertoets is opgenomen als separate bijlage.

Gevolgen plan voor de waterhuishouding

Het voorliggende plan heeft geen negatieve gevolgen voor de waterhuishouding. Onder de zonnepanelen wordt geen gesloten verharding aangelegd, waardoor het regenwater vrij kan infiltreren. Compensatie van verharding is daardoor ook niet aan de orde. De toename van verhard oppervlak is aanmerkelijk minder dan de grens van 1500 m². De panelen en de constructie wordt uitgevoerd met niet-uitlogbare materialen. Er komt geen afvalwater vrij. Het plan heeft dan ook geen schadelijke gevolgen voor de waterkwaliteit en ecologie. In overleg met het waterschap is afgesproken dat de bestaande watergang wordt verlegd en verbreed.

4.6 Conclusie

Met de voorgenomen ontwikkeling worden de aanwezige waarden niet aangetast. Het voornemen is dan ook uitvoerbaar ten aanzien van de bestaande waarden in het plangebied.

5

5 MILIEUASPECTEN

5.1 Inleiding

Nieuwe initiatieven hebben te maken met milieuaspecten. Een aantal van deze milieuaspecten zijn ruimtelijk relevant. In dit hoofdstuk wordt achtereenvolgens ingegaan op:

- Bodem
- Geluid
- Luchtkwaliteit
- Externe veiligheid
- Bedrijven en milieuzonering
- Verkeer en parkeren
- Vormvrije m.e.r.-beoordeling
- Leidingen
- Lichtreflectie
- Elektromagnetische straling

5.2 Bodem

Sinds 1 januari 2008 is in het Besluit Bodemkwaliteit (Bbk) vastgelegd hoe we in Nederland omgaan met het hergebruik van schone en licht verontreinigde grond en de bescherming van de bodem. Bij de verlening van een omgevingsvergunning in afwijking van het bestemmingsplan dient te worden bepaald of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het toekomstige gebruik.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

In het plangebied zijn geen bodemverontreinigingen bekend. Gezien het grondgebruik is ook de verwachting dat de grond geschikt is voor het gebruik als zonnepark. Er wordt geen verblijfsruimte gerealiseerd. Met betrekking tot het aspect bodem wordt de voorgenomen ontwikkeling uitvoerbaar geacht.

5.3 Geluid

Voor de beoordeling van het onderdeel geluid moet in algemene zin aan de volgende punten worden voldaan:

- de normen uit de Wet geluidhinder worden in acht genomen;
- bedrijven in de omgeving worden niet in hun bedrijfsvoering belemmerd;
- op en rond het plangebied blijft sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

Wet geluidhinder

Per 1 januari 2007 is de gewijzigde Wet geluidhinder (Wgh) in werking getreden. Hierin staat dat inzichtelijk moet worden gemaakt welke geluidsbronnen in het gebied aanwezig zijn en wat de geluidsbelasting is voor woningen en andere geluidsgevoelige bestemmingen zoals onderwijsgebouwen, ziekenhuizen en verpleeghuizen. Op basis van de Wet geluidhinder (Wgh) zijn er drie geluidsbronnen waarmee bij nieuwe ruimtelijke plannen rekening gehouden dient te worden: wegverkeer-, railverkeer- en industrielawaai. Artikel 76 Wgh verplicht er toe om bij ruimtelijke ontwikkelingen die betrekking hebben op gronden binnen een geluidzone terzake van de geluidsbelasting van de gevel van geprojecteerde geluidsgevoelige bestemmingen de grenswaarden uit de Wgh in acht te nemen.

Op deze locatie wordt geen geluidsgevoelige bestemming toegevoegd. Het zonnepark hoeft dan ook niet beschermd te worden tegen geluidsoverlast. Ook is er geen sprake van industrielawaai vanuit het nieuw te realiseren zonnepark. In het plangebied worden zonnepanelen geplaatst. Deze zonnepanelen produceren geen geluid. Daarnaast worden er ook geen installaties opgenomen die een wezenlijke geluidsemissie veroorzaken waardoor nader onderzoek noodzakelijk is. De transformator wordt niet direct aan de rand van het zonnepark gesitueerd. Deze ligt hiermee op ruime afstand van de dichtstbijzijnde geluidsgevoelige bestemmingen. Daarnaast is er, vanwege de hellende positie van de panelen, geen wezenlijke reflectie van omgevingsgeluid. Door de hellende positie kaatst geluid omhoog. Een akoestisch onderzoek is dan ook niet noodzakelijk.

Bedrijven in de omgeving

Binnen het plangebied wordt geen nieuwe geluidgevoelige bestemming gerealiseerd. Bestaande bedrijven worden niet extra belemmerd.

Woon- en leefklimaat

De substations en transformatorstations hebben een bronvermogen van maximaal 3,0 MVA, en inverters, die ook nog enig geluid kunnen produceren, hebben een bronvermogen van maximaal 100 kVA. In de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering' valt dit onder de activiteit 'elektriciteitsdistributiebedrijven met transformatorvermogen tot 10 MVA'. Voor deze activiteit is in de richtafstanden tabel voor het aspect geluid 30 meter opgenomen. Dit betekent dat wordt geadviseerd om, op basis van een goede ruimtelijke ordening, een afstand van minimaal 30 meter aan te houden met geluidsgevoelige functies. De substations en de transformatorstations worden op aanmerkelijk grotere afstand van de bestaande burgerwoningen gesitueerd. Ook de omvormers worden op een afstand van minimaal 30 meter gesitueerd. Met betrekking tot geluid blijft dan ook een aanvaardbaar woon- en leefklimaat aanwezig.

5.4 Luchtkwaliteit

Het wettelijk kader met betrekking tot de luchtkwaliteit is sinds 2007 vastgelegd in hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer (Wm) en in de algemene maatregel van bestuur: 'Niet in betekenende mate bijdragen' (Besluit NIBM) en de ministeriële regeling NIBM (Regeling NIBM). In titel 5.2 van de Wm is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) geregeld. In dit programma staat onder andere beschreven wanneer en hoe overschrijding van luchtkwaliteitsnormen moet worden aangepakt. In het programma wordt rekening gehouden met nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Ontwikkelingen die binnen het programma passen hoeven niet te worden getoetst aan de luchtkwaliteitsnormen.

Voor ontwikkelingen die niet in betekende mate bijdragen aan luchtverontreiniging, hoeft geen onderzoek te worden gedaan naar de luchtkwaliteit.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Op grond van de NIBM-tool is een ontwikkeling 'in betekende mate' bij een toename van het aantal verkeersbewegingen met ruim 800 per dag (met 5% aandeel vrachtverkeer). De voorgenomen ontwikkeling betreft de realisatie van een zonnepark. De verkeersbewegingen die de ontwikkeling van een zonnepark met zich mee brengt, zijn alleen tijdens de aanlegfase merkbaar. In deze fase zal er tijdelijk sprake zijn van een grotere toename van verkeersbewegingen. Nadat de bouw van het park is afgerond daalt het aantal verkeersbewegingen weer naar de oude situatie.

Zelfs tijdens de bouwperiode zal het aantal verkeersbewegingen ruimschoots onder de 800 per dag blijven. Daardoor leidt de ontwikkeling niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit én kan de ontwikkeling niet als 'niet in betekende mate' worden gezien.

Gelet op het voorgaande wordt gesteld dat nader onderzoek naar het aspect luchtkwaliteit niet noodzakelijk is.

5.5 Externe veiligheid

Algemeen

Externe veiligheid richt zich op het beheersen van risico's bij onder meer productie, opslag, transport en gebruik van gevaarlijke stoffen. Dergelijke activiteiten leggen beperkingen op aan de omgeving. Door maatregelen kunnen de afstanden worden verkleind. Er wordt onderscheid gemaakt tussen plaatsgebonden risico en groepsrisico. Het groepsrisico heeft een oriënterende waarde, voor het plaatsgebonden risico geldt een grenswaarde voor kwetsbare objecten en een richtwaarde voor beperkt kwetsbare objecten. De grenswaarde mag niet worden overschreden.

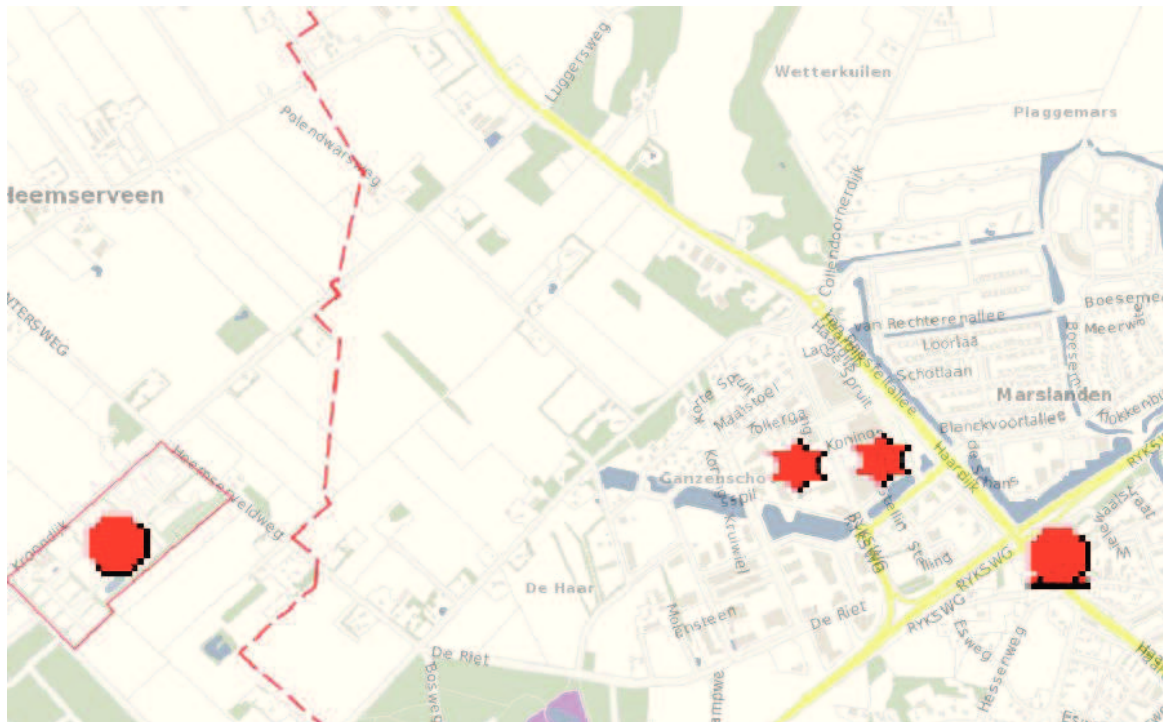
Voor de oriënterende waarde en richtwaarde geldt dat afwijken alleen met een dergelijke motivering is toegestaan. Het aspect externe veiligheid betreft het risico op een ongeval waarbij een gevaarlijke stof aanwezig is. Deze gevaarlijke stoffen kennen twee verschillende bronnen. Dit zijn de stationaire (chemische fabriek, lpg-tankstation) en de mobiele (tankwagen, gasleidingen) bronnen.

Er wordt getoetst aan de volgende wet- en regelgeving:

- Voor inrichtingen (bedrijven) wordt getoetst aan het besluit Externe veiligheid inrichtingen (BEVI) en de bijbehorende regeling.
- Voor transportroutes over weg, water en spoor wordt getoetst aan het Besluit externe veiligheid transportroutes (BEVT).
- Voor buisleidingen wordt getoetst aan het Besluit externe veiligheid buisleidingen (BEVB).

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Om in beeld te brengen of er in het plangebied of in de nabijheid daarvan risicobronnen aanwezig zijn, is de provinciale risicokaart geraadpleegd. Een uitsnede daarvan is weergegeven in figuur 12.

Figuur 12: Uitsnede risicokaart Nederland

Uit de risicokaart blijkt dat in het plangebied geen risicovolle inrichtingen, transportassen (spoor, weg, water) of transportleidingen aanwezig zijn. Het plangebied ligt ook niet in het invloedsgebied van inrichtingen, assen en leidingen. Wel loopt er een buisleiding (gas) langs de noordwestelijke punt van het plangebied. Deze buisleiding ligt echter buiten het plangebied, op voldoende afstand. Bovendien neemt het aantal personen binnen het plangebied niet toe, waardoor er geen effecten op de externe veiligheidssituatie zijn. Met betrekking tot externe veiligheid zijn dan ook geen belemmeringen aan de orde en kan aanvullend onderzoek achterwege blijven.

Een zonnepark is geen gevoelig object of inrichting dat formeel een veiligheidscontour kent. Wel betreft een zonnepark een inrichting dat energie in de vorm van elektriciteit opwekt en op het elektriciteitsnet levert. Om de veiligheid te waarborgen komt er een (transparant) hek rondom het zonnepark. Dit hekwerk is 2,15 meter hoog en staat op ruime afstand van de zonnepanelen waardoor personen niet bij de zonnepanelen kunnen. Daarnaast wordt het zonnepark niet openbaar toegankelijk. Het park kan enkel middels een afgesloten poort worden betreden ten behoeve van regulier beheer en onderhoud. Daarnaast wordt het park geaard en worden elektriciteitskabels ondergronds aangelegd.

Tot slot loopt er een hoogspanningsleiding door de zuidelijke punt van het plangebied. De hoogspanningsleidingen zijn van vitaal belang voor de elektriciteitsvoorziening in Nederland. Hiertoe is het plan afgestemd met netwerkbeheerder Tennet. Op de tekening(en) dient de belemmerde strook van de hoogspanningsverbinding opgenomen te worden. Deze strook heeft een totale breedte van 50,0 meter (25,0 meter aan beide zijden van de hartlijn). Daarnaast geldt dat de toegangsweg naar de masten een minimale breedte van 5,0 meter krijgt. Bij het uitvoeren van onze onderhoudswerkzaamheden, het verhelpen van een storing of calamiteit kan het nodig zijn om de bedrading tot op de grond te laten zakken. De twee paden (ruimten) onder de geleiders

tussen de zonnepanelen aan weerszijden van de verbinding bedraagt minimaal 3,40 meter. Deze uitgangspunten zijn overgenomen.

5.6 Bedrijven en milieuzonering

Zowel de ruimtelijke ordening als het milieubeleid stellen zich ten doel een goede kwaliteit van het leefmilieu te handhaven en te bevorderen. Dit gebeurt onder andere door milieuzonering. Onder milieuzonering verstaan we het aanbrengen van een voldoende ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende bedrijven of inrichtingen enerzijds en milieugevoelige functies als wonen en recreëren anderzijds. De ruimtelijke scheiding bestaat doorgaans uit het aanhouden van een bepaalde afstand tussen milieubelastende en milieugevoelige functies. Die onderlinge afstand moet groter zijn naarmate de milieubelastende functie het milieu sterker belast. Milieuzonering heeft twee doelen:

- het voorkomen of zoveel mogelijk beperken van hinder en gevaar bij woningen en andere gevoelige functies;
- het bieden van voldoende zekerheid aan bedrijven dat zij hun activiteiten duurzaam onder aanvaardbare voorwaarden kunnen uitoefenen.

Voor het bepalen van de aan te houden afstanden wordt in eerste instantie doorgaans de VNG-uitgave 'Bedrijven en Milieuzonering' uit 2009 gehanteerd, waarin richtafstanden voor de ruimtelijk relevante milieuaspecten geur, stof, geluid en gevaar zijn opgenomen.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

De voorgenomen inrichting van de betrokken gronden als zonnepark levert geen hinder of gevaar op voor omliggende gevoelige functies. De substations en transformatorstations hebben een bronvermogen van maximaal 3,0 MVA, en inverters, die ook nog enig geluid kunnen produceren, hebben een bronvermogen van maximaal 100 kVA. In de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering' valt dit onder de activiteit 'elektriciteitsdistributiebedrijven met transformatorvermogen tot 10 MVA'. Voor deze activiteit is in de richtafstanden tabel voor het aspect geluid 30 meter opgenomen. Dit betekent dat wordt geadviseerd om, op basis van een goede ruimtelijke ordening, een afstand van minimaal 30 meter aan te houden met geluidsgevoelige functies. De substations en transformatorstations worden op aanmerkelijk grotere afstand van de bestaande burgerwoningen gesitueerd. Ook de omvormers worden op een afstand van minimaal 30 meter gesitueerd. Met betrekking tot geluid blijft dan ook een aanvaardbaar woon- en leefklimaat aanwezig.

Anderzijds betreft een zonnepark geen gevoelige functie. Een zonnepark hoeft qua milieuzonering niet beschermd te worden tegen eventuele milieubelastende functies in het omliggende gebied.

5.7 Verkeer en parkeren

De ontwikkeling van een zonnepark heeft geen grote gevolgen voor het verkeer en parkeren. Het zonnepark moet voornamelijk in de aanlegfase en in de ontmantelingsfase bereikt worden via twee te realiseren ontsluitingen aan de Polendwarsweg, en daarnaast alleen op heel beperkte schaal ten behoeve van het beheer. Het zonnepark is niet openbaar toegankelijk.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Het zonnepark kan op een veilige manier (zonder overlast voor omwonenden) worden ontsloten. Het betreft een kleinschalige rechtstreekse, overzichtelijke, ontsluiting op het wegstelsel, die past bij de schaal van de ontwikkeling. In plangebied wordt ruimte gemaakt voor parkeren. Deze plaatsen kunnen worden gebruikt ten behoeve van het beheer en onderhoud van het zonnepark.

5.8 Vormvrije m.e.r.-beoordeling

Op 1 april 2011 is het gewijzigde Besluit milieueffectrapportage in werking getreden. Een belangrijke wijziging betreft het indicatief maken van de drempelwaarden in onderdeel D (betreft de m.e.r.-beoordeling) van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage. Concreet betekent dit dat het bevoegd gezag zich er nog steeds van moet vergewissen of activiteiten geen aanzienlijke milieugevolgen kunnen hebben ook wel genoemd de 'vergewisplicht'. Het komt er op neer dat voor elk besluit of plan dat betrekking heeft op activiteiten die voorkomen op de D-lijst, deze geeft aan of er voor activiteiten en projecten beoordeeld moet worden of er een m.e.r. gemaakt moet worden. Voor projecten of activiteiten die beneden de drempelwaarden vallen moet een toets worden uitgevoerd of belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen worden uitgesloten. Voor deze toets wordt de term vormvrije m.e.r.-beoordeling gehanteerd. Deze vormvrije m.e.r.-beoordeling kan tot twee conclusies leiden:

- belangrijke nadelige milieugevolgen zijn uitgesloten: er is geen m.e.r. beoordeling noodzakelijk;
- belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zijn niet uitgesloten: er moet een m.e.r.-beoordeling plaatsvinden of er kan direct worden gekozen voor m.e.r.

De toetsing in het kader van de vormvrije m.e.r.-beoordeling dient te geschieden aan de hand van de selectiecriteria in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling. In deze bijlage staan drie hoofdcriteria centraal:

- de kenmerken van het project;
- de plaats van het project;
- de kenmerken van de potentiële effecten.

Het project maakt een functiewijziging naar een zonnepark mogelijk. De voorgenomen ontwikkeling is niet opgenomen in de D-lijst van het Besluit m.e.r. Het zonnepark betreft bijvoorbeeld geen landinrichtingsproject (D9). Er is geen sprake van een landinrichting als bedoeld in de Wet inrichting landelijk gebied. De ontwikkeling van een zonnepark valt pas onder deze categorie als deze onderdeel uitmaakt van een groter landinrichtingsproject.

Daarnaast geldt dat voor de oprichting, wijziging of uitbreiding van een industriële installatie (D22.1) bestemd voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water, een drempelwaarde geldt van een vermogen van 200 megawatt (thermisch) of meer (voor een elektriciteitscentrale) en, indien het een wijziging of uitbreiding betreft:

- 1°. het vermogen met 20% of meer toeneemt, of
- 2°. de inzet van een andere brandstof tot doel heeft.

Het voorliggende project betreft een zonnepark met ruim minder opgewekt vermogen en er wordt geen stoom en warm water geproduceerd.

Voor het voorgenomen plan is geen m.e.r.-beoordeling of vormvrije m.e.r. benodigd. Het zonnepark valt niet onder het Besluit milieueffectrapportage.

Het zonnepark wordt aangelegd met respect voor de bodem en door de open cultuur is hier geen schade te verwachten. De constructie wordt zodanig aangelegd dat er geen schade ontstaat en het systeem makkelijk demontabel is. De locatie is onderzocht op het gebied van aanwezige ecologische en archeologische waarden. Hieruit blijkt dat het gebied wel een archeologische verwachtingswaarde kent, maar geschikt is voor planontwikkeling. De locatie is niet gelegen in een Natura 2000-gebied, Natuur Netwerk Nederland-zonering of andere gebieden. Het realiseren van een zonnepark op de planlocatie is goed onderzocht in het kader van de onderzoeken welke deel uit maken van de voorliggende ruimtelijke onderbouwing. Resumerend zullen er zowel tijdens de aanlegfase, als tijdens de gebruiksfase, als tijdens de ontmantelingsfase, geen significante negatieve effecten bestaan voor het milieu.

Gelet op de kenmerken van het project, en de kenmerken van de potentiële effecten zullen geen belangrijke negatieve milieugevolgen optreden. Eén en ander blijkt tevens uit dit hoofdstuk waarbij uitgebreid is ingegaan op de milieu- en omgevingsaspecten.

5.9 Lichtreflectie

Van lichtreflectie is geen sprake. De panelen worden maximaal 2,30 meter hoog (boven maaiveld) en in een zuidopstelling geplaatst. Hierbij zal de reflectie nooit naar beneden zijn gericht. De huidige kwalitatieve zonnepanelen zijn daarbij voorzien van een anti reflectie coating of folie. Dit zal hinderlijke reflectie voorkomen tijdens normale weersituaties. Daarnaast wordt het zonnepark aan het zicht onttrokken door een stevige groenstrook.

5.10 Electromagnetische straling

Zowel bij de omvormers als de transformatoren zullen extreem laagfrequente elektromagnetische velden (ELF) vrijkomen. Ten aanzien van elektromagnetische straling bij hoogspanningsmasten hanteert de overheid een voorzorgprincipe waarbij een grens wordt aangehouden van 0,4 micro Tesla (μT). De GGD-en adviseren om ook bij ander bronnen van ELF-EM velden, zoals onderstations en transformatorhuisjes, dit voorzorgsprincipe te hanteren.

Vandaar het advies om dit voorzorgsprincipe ook te hanteren bij de ontwikkeling van een zonnepark door de afstand van een zonnepark tot woningen en gevoelige bestemmingen zodanig te laten zijn dat de magnetische veldsterkte bij de gevoelige bestemmingen niet boven de advieswaarde van 0,4 μT komt. Gezien de relatief grote afstand van zowel omvormers als de transformatoren tot de dichtstbijzijnde burgerwoningen gebeurt dat hier niet.

Onderzoek RIVM Magneetveldzones te Zonnepark Haardijk

Omwonenden van het te realiseren zonnepark hebben zorgen geuit, omdat zij verwachten dat de magneetvelden van de aanwezige hoogspanningslijn versterkt worden door de aanwezigheid van middespanningssystemen op het nieuwe zonnepark.

Petersburg Consultants is daartoe gevraagd om de magneetveldzones van zowel de (ondergrondse) middenspanningskabels van het zonnepark als de (bovengrondse) hoogspanningslijn van TenneT uit te rekenen. De magneetveldzone is het gebied rond midden- en hoogspanningssystemen waarbinnen de jaargemiddelde magneetveldsterkte hoger is dan 0,4 microtesla op 1 meter boven het maaiveld. De middenspanningskabels op het zonnepark zijn de belangrijkste bronnen van magneetvelden, derhalve zijn deze berekend. De transformatoren op het terrein zijn niet meegenomen in de berekening, omdat deze niet bijdragen aan de magneetveldzone conform de afspraken van het RIVM.

Uit de resultaten van het onderzoek (welke separaat is bijgevoegd) blijkt dat de specifieke magneetveldzones van de hoogspanningslijn 30 meter breed zijn en de magneetveldcontouren van de middenspanningskabels maximaal 4 meter breed zijn. De ruimte tussen de magneetveldzones van de hoogspanningslijn van TenneT en de magneetveldcontouren van de middenspanningskabels van het zonnepark bedraagt minimaal 83 meter.

Daarmee kan geconcludeerd worden dat er geen sprake is overlapping of onderlinge versterking van de specifieke magneetveldzones van de hoogspanningslijn van TenneT en de magneetveldcontouren van de middenspanningskabels van Zonnepark Haardijk. Tevens hebben de magneetveldcontouren van de middenspanningskabels van Zonnepark Haardijk geen overlap met de naastgelegen percelen.

5.11 Conclusie

In dit hoofdstuk zijn alle relevante milieuaspecten beschreven. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de voorgenomen ontwikkeling geen milieubelemmeringen met zich meebrengt.

6

RUIMTELIJKE INPASSING ZONNEPARK

6

6.1 Inleiding

Conform het overheidsbeleid dient het zonnepark ruimtelijk op een goede wijze ingepast te worden. In dit hoofdstuk worden eerst de belangrijkste uitgangspunten voor de ruimtelijke inpassing van het zonnepark opgesomd (deze zijn uitgebreid weergegeven in de voorgaande hoofdstukken van deze ruimtelijke onderbouwing). Vervolgens wordt de ruimtelijke inpassing (de basisinspanning) beschreven. Tot slot komen de maatschappelijke meerwaarde van het project en de toepassing van de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving aan bod.

6.2 Uitgangspunten ruimtelijke inpassing zonnepark

Ten behoeve van een goede ruimtelijke inpassing van het zonnepark zijn de kenmerken van het plangebied, de technische uitgangspunten, de beleidsmatige uitgangspunten en de milieutechnische uitgangspunten leidend. Deze uitgangspunten zijn in de vorige hoofdstukken nader toegelicht. Hieronder volgen in het kort enkele belangrijke uitgangspunten.

Belangrijkste landschappelijke kenmerken plangebied en directe omgeving (zie ook het bijgevoegde inrichtingsplan en hoofdstuk 2 van deze ruimtelijke onderbouwing)

- Orthogonale structuur met rechte lanen;
- Erven ingepakt door bos.

Belangrijkste technische uitgangspunten (zie hoofdstuk 2 van deze ruimtelijke onderbouwing)

- Een zonnepark van netto circa 12 hectare;
- Panelen worden maximaal 2,30 meter hoog;
- De panelen worden zuid-georiënteerd;
- Twee ontsluitingen via de Polendarsweg;
- Er wordt een hekwerk (gaas) rond het park aangelegd

Beleidsmatige uitgangspunten (zie hoofdstuk 3 van deze ruimtelijke onderbouwing)

- Instandhouding van de hoofdlijnen van het huidige reliëf;
- Bij ontwikkelingen is de (strekings)richting van het landschap, gevormd door de afwisseling van beekdalen en ruggen, het uitgangspunt.
- Instandhouding (en waar mogelijk verbeteren) van de dragende lineaire structuren van lanen, bosstroken en waterlopen en ontginningslinten met erven en de kenmerkende grote ruimtematen (laag van het agrarische cultuurlandschap, gebiedskenmerken);
- Nieuwe bebouwing moet zorgvuldig worden ingepast binnen het besloten heideontginningslandschap.
- De heideontginningen kenmerken zich als halfopen tot besloten landschappen. De berk is een typerende boomsoort voor de heideontginningen. Over het algemeen kenmerken de erven zich door een groene beplantingsrand. Vooral op de oude erven is er sprake van beplanting langs de erfgrenzen in de vorm van eikenrijken en houtsingels. De jonge erven hebben vaak een open en transparante rand, met een aantal solitair en hebben vaak een haag aan de voorzijde en op de erfgrenzen.

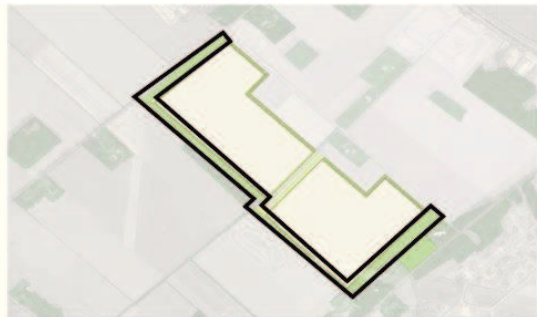
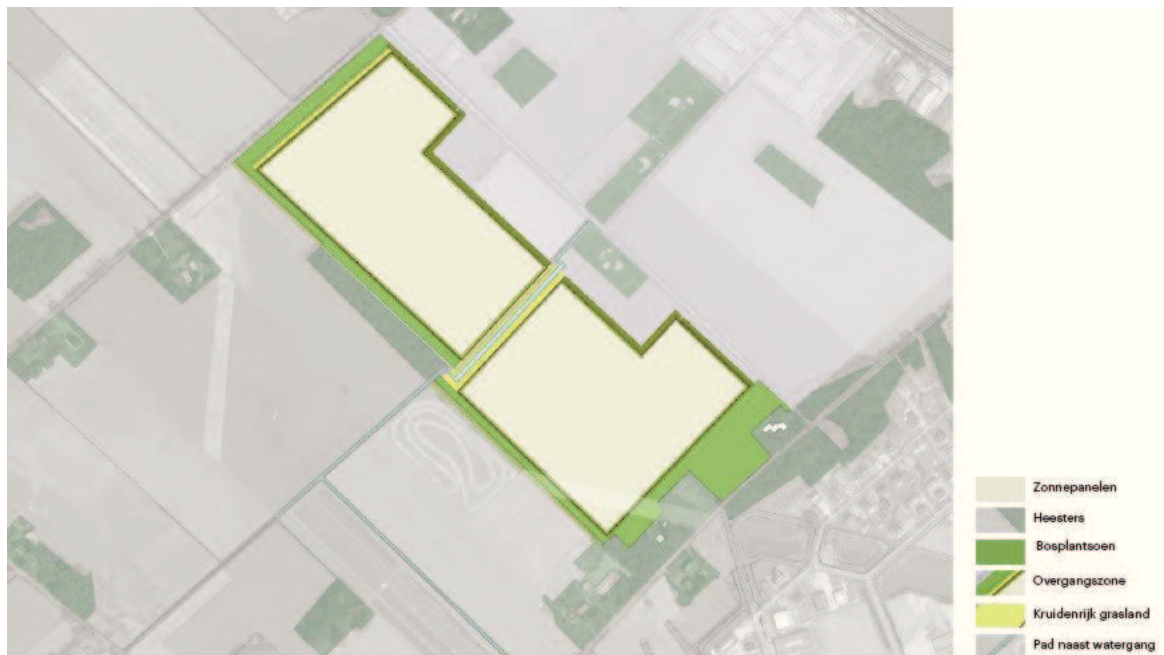
Milieutechnische uitgangspunten (zie hoofdstukken 4 en 5)

- Onder de zonnepanelen geen gesloten verharding aanleggen;
- Zones rond hoogspanningsmasten en toegangswegen aanhouden;
- Inkoopstation, transformatorstations en omvormers op voldoende afstand van burgerwoningen situeren.

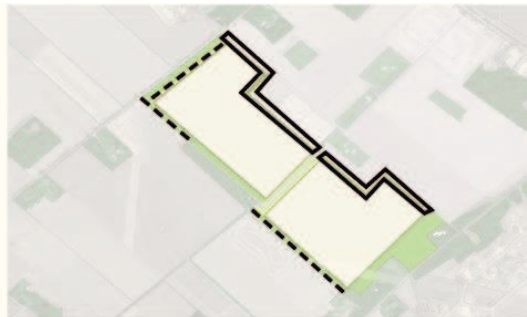
6.3 Landschappelijke inpassing zonnepark

Op basis van de genoemde uitgangspunten is een inrichtingsplan opgesteld. Dit inrichtingsplan is weergegeven in figuur 13. Het grootste deel van het zonnepark (de kern) wordt ingevuld met zonnepanelen en bijbehorende bouwwerken, zoals transformatorstations. Het plangebied wordt omzoomd door een singel met heesters, bestaande uit inheemse soorten (zoals Gewone Vlier, Krenteboompje, Lijsterbes, Meidoorn, Hondsrös en Sleedoorn). Het plangebied is daarnaast al aan enkele zijden omgeven door bosplantsoen. Dit bosplantsoen, met onderbegroeiing, wordt aan de randen van het zonnepark verder uitgebreid. Hierbij wordt mantel- en zoomvegetatie toegepast. Hiermee wordt het zonnepark aan het zicht onttrokken en dit draagt bij aan de biodiversiteit.

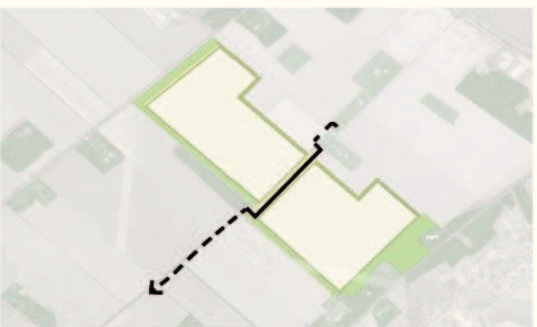
De structureren van het ontwerp van het aansluitend gelegen bedrijventerrein worden doorgetrokken. Dit betekent dat ter hoogte van de watergang (die wordt verlegd en verbreed) die het zonnepark doorsnijdt, ook aansluitend een zone met kruidenrijk grasland wordt gerealiseerd, en dat hier ook een openbaar pad wordt aangelegd (aansluitend op het pad uit het ontwerp van het naastgelegen bedrijventerrein), zodat een rondje kan worden gelopen. In het bijgevoegde inrichtingsplan zijn ook dwarsprofielen opgenomen.

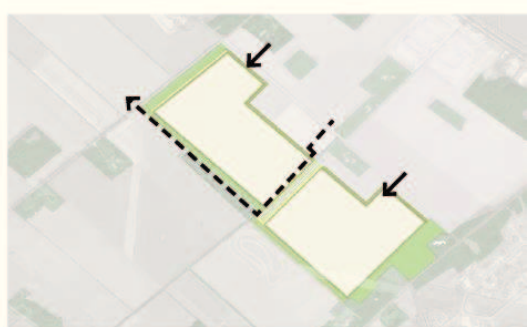
- Inpassing
- Bestaande en nieuwe bosplantsoen met onderbegroeiing

- Inpassing
- Heesters van inheemse soorten
 - Overgangszones naast bosplantsoen t.b.v ecologische variatie

- Watergang
- Watergang plaatselijk verleggen

- Functionele en openbare routes
- Functionele onderhoud entree's volgen de structuur van het bedrijventerein
 - Openbaar pad tussen en om het zonnepark

Figuur 13: Weergave inrichtingsplan zonnepark

6.4 Maatschappelijke meerwaarde

De realisatie van het zonnepark zorgt op verschillende aspecten voor een maatschappelijke meerwaarde. Ten eerste wordt met het zonnepark duurzame energie opgewekt voor ruim 4000 huishoudens. Aan deze opwekking van duurzame energie is maatschappelijk behoefte. Zo is zowel op rijks, provinciaal als gemeentelijk niveau de doelstelling uitgesproken fors meer duurzame energie te gaan opwekken. Het voorliggende project draagt daaraan bij. Het realiseren van kruidenrijk grasland, heesters en een brede zone bosplantsoen met onderbegroeiing en mantel- en zoomvegetatie draagt bij aan de biodiversiteit. Er wordt ook een openbaar wandelpad aangelegd (aansluitend op het pad uit het ontwerp van het naastgelegen bedrijventerrein), zodat een rondje kan worden gelopen. Tot slot zijn worden er mogelijkheden geboden voor financiële participatie (zie paragraaf 6.5).

6.5 Kwaliteitsimpuls Zonnevelden

In paragraaf 3.3.1 van deze ruimtelijke onderbouwing is onderbouwd dat het plan voldoet aan de Kwaliteitsimpuls Zonnevelden. In deze paragraaf is nog eens nader onderbouwd dat met dit plan niet alleen een basisinspanning wordt geleverd in de vorm van een goede ruimtelijke inpassing. Er worden ook extra investeringen gedaan. Voor het bepalen van de hoogte van aanvullende kwaliteitsprestaties is het plan daartoe ook nog eens getoetst aan de hand van de volgende drie variabelen:

- Gebiedseigenheid van de ontwikkeling;
- Schaal van de ontwikkeling en impact op de omgeving;
- Eigen belang versus maatschappelijke belangen.

Gebiedseigenheid

De voorgenomen ontwikkeling is in beginsel gebiedsvreemd. Een zonnepark betreft een relatief nieuw fenomeen in het nederlandse landschap. Het voorliggende plangebied ligt echter wel direct aan stedelijk gebied, is in de 'Structuurvisie Bedrijvenpark Heemserpoort' (vastgesteld op 16 februari 2010) aangewezen als toekomstig bedrijventerrein en past goed binnen de ruimtelijke en landschappelijke context

Schaal en impact

Hoewel het zonnepark een relatief groot oppervlakte beslaat en daarmee ook impact heeft, zal deze impact ook beperkt zijn. Het zonnepark wordt aansluitend aan een bedrijventerrein gerealiseerd en er wordt een brede strook bosplantsoen rond het zonnepark aangelegd, zodat het zonnepark aan het zicht wordt onttrokken.

Eigen belang versus maatschappelijk belang

Naast een eigen belang, vult het project nadrukkelijk ook een groot maatschappelijk belang in. Het opwekken van fors meer duurzame energie is een doelstelling van de overheid (de energietransitie).

Conclusie

Naast een goede landschappelijke inpassing van het zonnepark, zijn ook extra investeringen in ruimtelijke kwaliteit nodig. Met het voorliggende plan worden deze extra investeringen gedaan. Dit betreffen:

- Realisatie extra brede strook bosplantsoen met onderbegroeiing en mantel- en zoomvegetatie, en langs de aanwezige watergang wordt een strook kruidenrijk grasland gerealiseerd;
- De aanwezige watergang wordt verbreed;
- Het realiseren van een openbaar wandelpad;
- Er worden mogelijkheden geboden voor financiële participatie. Er wordt een gebiedsfonds ingesteld om daarmee duurzaamheidsinitiatieven vanuit de omgeving te ondersteunen en/of te helpen starten. Tevens wordt aan Hardenbergse installateurs de mogelijkheid geboden om, gedurende de realisatie van het zonnepark, zonnepanelen voor de kostprijs in te kopen (de prijs die Solarfields betaald voor de panelen plus de bijkomende kosten voor de levering). Tot slot kunnen direct belanghebbenden mee participeren in het zonnepark. Aan alle omwonenden binnen een straal van 100 meter zal voorgesteld worden om de elektriciteitsrekening te vergoeden, zodat deze direct belanghebbenden ook direct de aanwezigheid van het zonnepark in positieve zin merken. Solarfields is voornemens om het gemiddelde energieverbruik van een huishouden te compenseren tegen een vaste maximale energieprijs.

7

7 UITVOERBAARHEID

7.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de uitvoerbaarheid van het te ontwikkelen plan. De ruimtelijke uitvoerbaarheid, de maatschappelijke uitvoerbaarheid en de economische uitvoerbaarheid wordt beschreven.

7.2 Ruimtelijke uitvoerbaarheid

In voorgaande hoofdstukken is beschreven hoe het voorgenomen project past binnen het van toepassing zijnde overheidsbeleid. Geconstateerd is dat er geen omgeving- en milieukundige belemmeringen zijn. Ruimtelijk is de voorgenomen ontwikkeling daarmee uitvoerbaar.

7.3 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Omgevingsproces

Er worden o.a. informatieavonden georganiseerd en keukentafelgesprekken (met direct omwonenden) gehouden. Het omgevingsproces is toegelicht in het separaat bijgevoegde document 'Procesparticipatie, Zonnepark Heemserpoort'.

Vooroverleg

Er is vooroverleg, als bedoeld in artikel 3.1.1. Bro, gevoerd met de provincie Overijssel en het waterschap. Er zijn geen bezwaren tegen het voorgenomen plan, omdat de ontwikkeling past binnen het ruimtelijk beleid van deze belanghebbende organisaties.

Zienswijzen

De ontwerp omgevingsvergunning heeft voor de duur van zes weken voor zienswijzen ter inzage gelegen. De resultaten van de terinzagelegging worden besproken in de zienswijzennota die als bijlage bij de omgevingsvergunning is opgenomen.

7.4 Economische uitvoerbaarheid

Kostenverhaal gemeente

Met de initiatiefnemer wordt een anterieure overeenkomst gesloten, waarin het kostenverhaal (inclusief planschade en leges) is geregeld. Hierdoor is het kostenverhaal voor de gemeente volledig verzekerd. De vaststelling van een exploitatieplan is niet noodzakelijk.

Financiering zonnepark

De ontwikkeling van zonneparken doet Solarfields Nederland B.V. voor eigen rekening en risico. Hierbij wordt SDE+ subsidie aangevraagd die voor dit type projecten is bedoeld.

7.5 Conclusie

Uit de voorgaande paragrafen blijkt dat het voorgenomen plan ruimtelijk, maatschappelijk, en economisch uitvoerbaar is. De voorgenomen ontwikkeling kan dus worden gerealiseerd.